

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig P 4, azonfelül soronként P 1)

Bonyhádi Annuskát Senecről eljegyezte Bernfeld Sándor Trnava-Nové Mestó. Mandolovits Sárika Sárospatak, Iczkovits Izidor Kisvárdai jegyesek.

Neuländer Feliz Vitka, Friedman Mayer Tuzsér jegyesek.

Szoffer Olga Sárospatak, Ackermann Henrik Strabacivó jegyesek.

Friedman Joly, Friedman Herman fakereskedő leánya Nyíregyháza és Rosenbaum Gyula a kisvárdai főrabbi fia jegyesek.

Gelbermann Bözsike Nagyecséd, Steinberger Mór Fábriánháza-Nagyecséd jegyesek. (A nagyecsedesi T. B. szívélyesen gratulál.)

Voéro szombatján ünneplte Encsen Friedmann Márkus, Dezső fia barmicévoját. Az ifjú különös charifusz és magidusz-szónoklatot tartott.

והערב נא קריאתי וזאת בכל לשון של אהבה וזכה, לכל יודעי ומודעי, אהובי ורועי אשר לא הגיע לידם קריאה מיוחדת הן מחמת חסרון וידעת מקומית משבחויהם ביהודי, או דשלוחה דבי דואר לא עשה שליחה, או שבאו בימים הדעת לפי שהיה, יבואו לא לשמחת בשמחה של מצוה, ביום יוכני ה' בחסדו לעשות אמרוין

לבתי הכלה הבחולה הצנועה

מי ברכה רחל חתי

ענין החתן השלם

מוהר"ר מויכאל דוב היו

בן הרבני היקר ומאד נעלה מוה"ר יסף ווייסמאנדל ניין שויב בקיק מירנויא יציה ביום ג' יתרו יד שבש הבועלי. בשעה 1/4 סקיק ניטרא יציה ומי שהשמחה במעונו מהרה שיגיעו קול ששון ושמחה מערי יהודה והוציאו ירושלים או ימלא שהוק פינו לשוננוי רניה לסיק

ה"ק שמואל דוד הלוי אונגאר

הוסקק ניטרא יציה

Legfinomabb kivitelű, divatos parókák: Altschilernél, Budapest, VII. ker. Csányi-utca 12. (Telefon: 1-310-79.)

ברכת מו"ט חמה ונלבנה מנישים אנהנו לעונו הנכבד מורם מעם היה רייב המו"ט בתוי"ש וכו' כהיר שמואל יצחק סאמעט ניי נבאי הדכרתנו להתקשרותו בקשר החיות עם בת הרה"ח וכו' מוה"ר צבי ווייס הכהן ניי כפה ויהוד שויוני יעלה יפה יפה וכרכה והצלחה ושמחה עולם על ראשו כברכת יודיו ורועיו אחוים בעבותות אהבה ורעות ה"ק אהרן חיים לאבל ראש החברה בשם כל החברה בחורים דיקים אהעל יציה

Kötöttárúk
dús választékban
Székely Jenő
Petőfi Sándor-u. 9. és Váci-utca 7.

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjazásai: Minden szó egyszeri beküldése 16, vas- tagon szedett betűkből 32 fillér. Állást- keresőknek 10, ill. 20 fillér. Legkisebb hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélté- lyekben is. Jelligés levelekhez 20 fillér bélyeg mellékelendő.

PESTKÖRNYÉKEN havi 200 P jöve- delmű, kitűnő hangú nőten *sacz-macz*- nak: 30 év körüli, megfelelő hozomány- nyal rendelkező, kimondottan szép orth. hölgyek írjanak. „Paróka” jelige. (20 fill. bély.)

GIMNÁZIUMOT végzett németül tudó leány, három gyermek mellé orth. ház- ba felvétetik. Adler, Budapest, Buda- keszi-út 47. Telefon: 1-644-81.

PÁRIZSBAN élő, magyar származású. 34 éves özvegyember-gyáros vagyok. Árván maradt négyéves kisleánykám keresi anyukáját, magam is vágyódok meghitt családi élet után. Melegsívű hölgy levelét főkiadói által továbbít- ja: „Kein Mitgifttüger” jelligével.

GYERMEKSZERETŐ szombattartó urie- leány elhelyezkedne városba, gyerme- kek mellé. Cím: B. G., Gyöngyös, Ká- roly-körút 12.

DRÓSEKAT németül, ünnepélyes alkal- makra (*barmiczevó, chaszene*, próba és szektogató stb.) 5.50 P előzetes bekül- dése ellenében, *pseltit külön díjazás- sal*, diszkreció mellett szállít: *Braum Izrael rabbi, Bp., Szövetség-utca 43.*

INTELLIGENS, csinos urieleány részé- re kerestetik 40 év körüli biztos exis- tenciájú szombattartó férj. (Özvegy egy gyerekkel nem akadály.) Hozo- mány „6000 pengő” jelige.

ELŐKELO orth. családból való 45 éves tisztviselő, 400 P jövedelemmel, né- hányezer pengő készpénzzel, élettársat keres, szigorian vallásos családból. „Négyszáz” jelligére a kiadóba.

KERESEK februárra, szakmában jártas nőten utazót. *Berger Samuel* üveg- nagykereskedése, *Miskolc*.

VIDÉKI városban, ahol illatszertárnak és kozmetikának tere van, keresek csi- nos megjelenésű, 30 körüli, szombattar- tó, de egyébként modern magántisztvis- selő férjet, 24 éves hugomnak, aki- nek berendezett üzlete és kozmetikája van. „*Dolgozó feleség*” jelige. (20 f. b.)

WEISZ ORTH. KÓSER BODEGÁJA, *Debrecen, Piac-u. 73.*, vállal lakodal- makat szép nagy helyiségben, olcsó árak mellett.

LAKODALMAK RENDEZÉSE DEB- RECENBEN. A *Borgida* orth. kóser étterem Hungária üvegterme (Arany János-u. 2) 100 személy befogadóképes- séggel ujonnan átalakítva, vállal lako- dalmakat egyszerűtől a legfényesebbig. *Lakodalmi ebéd már 2 pengőtől.*

KÖNYVSZAKMÁBAN jártas ügynököt- vidékre csekély kaucióval felveszünk. Cím válaszlappal a kiadóban.

BÖRÖNDÖS segéd, esetleg más szakmá- ban is azonnalra állást keres. „Azon- nalra” jelige.

MINDENNEMŰ házimunkát kedvelő és perfektül főző vallásos leány kereste- tik. Ajánlatok fizetési igénnyel: Krausz Simon főrabbi, Ács. (Komárom megye)

SZPINKEI rebbe ittlétekor, Böszörmény- ben, egy ezüst atóreju talisz elcsere- lödött. Illető írjon Friedmann Izidor- hoz, Hajduböszörmény.

BUTOROZOTT szoba esetleg ellátással kiadó, gyermektelen orthodox csalá- nál. Rombach-u. 3. II. 41.

METSZŐI állásomat, mely heti 20 P- t jövedelmez, 800 P lelépés ellenében át- adom. Slamovits Lipót, Tiszzaeszlár.

KERESKEDELMŰ érettségivel rendel- kező, perfekt gyors és gépirónó azon- nali belépésre állást keres. Esetleg más üzleti vagy irodai munkát is vál- lal. Arató Jolán, Rákóczi-út 6. II. 16.

FÉRJHEZ menne jól kereső, csinos, ön- álló szalontulajdonos leány háromezer hozománnyal, megélhetéssel bíró szom- battartóhoz (esetleg özvegyhez) „*Mazl*” jelligére. (20 fill. b.)

SZOMBATTARTÓ érettségizett fiatal- ember héber tudással, bármilyen alkal- mazást elvállal. „Szorgalmas 1937” je- lige.

MEGBIZHATÓ szombattartó nőten pin- cester teljes ellátással azonnalra fel- vétetik. *Kaufmann Aladár*, szeszital- nagykereskedő, *Püspökladány*.

SAJCHET 60 tagú orth. hitközségben el- cserélné állását más hasonló hitköz- séggel. Leveleket „*Szajd*” jelligére ki- adó továbbít. (20 fill. b.)

BENTAJRÓ, nős, egy kislánnyal, *melamed*-állást keres. Kötőnően tanít *chü- mis-rasil* és *gemóre-tajszefeszt*. (Szük- ség esetén lelépést is fizetne.) „*Jóré somájim*” jelige.

KERESÜNK csinos, intelligens, házias, előkelő családból való leány részére je- lentékeny hozománnyal: intelligens, vallásos, biztos existenciával bíró 40-45 éves férfit. Lehet gyermektelen özvegy is. „*Boldog otthon*” jelige. (32 fill. b.)

Használt, új
irodabutorok, lakásberendezé- sek, egyes butoridarabok, legol- csóbban, legnagyobb választék- ban
UNIVERSAL-nál
Wesselényi-utca 8-10. szám.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ
Klein S. nyomda, Bpest, VI. Lovag-u. 14.
Telefon: 1-111-95.

אללגעטיינע יידישע צייטונג

ד'ב

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FUGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót יצ"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekkszám: 50.791.
Égész évre 20 pengő. Külföldre P 25

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A társadalmi béke jegyében

A magyar zsidóság érthetően fe- szült figyelemmel kísérte a miniszter- elnöknek e héten a kormánypartban mondott nagybeszédét. A politikai és gazdasági részletek kivül elsősorban az a passzus érdekelhette a zsidósá- got, mely a külföldi eszmeáramlatok- kal szemben elfoglalt álláspontját jut- tatja kifejezésre. A kormányelnök azt mondotta többek között, hogy „*Ma- gyarország a keresztény világnézet nemzeti alapján áll*”. Ezt nagy öröm- mel vehetjük tudomásul. Katholikus főpapok, protestáns egyházfők egy- aránt megállapítják nálunk, hogy Né- metországban rajmádatból eredő po- gányság uralkodik. Mi, mint hívők és orthodox zsidók, vallási tekintetben mindenkor papjaink nézetét tartjuk döntőnek és ha ez az eset fennforog a keresztény felekezetekben is — ami az egyház történeti fejlődése követke- zésében még természetesebb dolog, mint a zsidóságban — így a kereszténység nem jelentheti azt, amit zabolátlan, lelkiismeretlen agitátorok, politikai szerezsenlovagok, sötétmúltú és szán- dékú desperádok hirdetnek: hogy ke- resztény politika alatt tulajdonképen antiszemitizmust kell érteni, amely erőszakkal, vagy erkölcsi gatlások nél- kül, a magántulajdon, a jogrend félre- tolásával el akarja venni a zsidóság vagyonát, egyes zsidók állását és min- den szociális bajt úgy akarja megoldani, hogy legelőször a zsidók vérezze- nek. *Minden józan ember belátja, hogy ez tulajdonképen bolsevizmus* és ez- zel kapcsolatban vissza kell emlékez- nünk arra a beszédre, amelyet *Frankl Adolf*, a magyar orthodoxia áldott em- lékű felsőházi képviselője tartott 1933- ban, amikor az elhunyt *Gömbös* mi- niszterelnök látogatást tett a már ak- kor hitlerista Németország fővárosá- ban. Nem osztotta azoknak nézetét, akik azt hitték, hogy már itt a hitle- rizmus, hanem optimizmussal hirdette, hogy a *monoteista vallásoknak közös*

frontot kell csinálni a vallást lerom- boló bolsevizmus ellen. Most látjuk csak, hogy milyen igaz volt. Mert val- lásellenesség szempontjából a jobb- oldali szélsőségek éppen olyan vesze- demesek, mint a baloldaliak. Ezért olvassuk megrendülve a német katho- likus püspökök szövegét a német szü- lökhöz, hogy ne engedjék megrabolni gyermekeik vallási nevelési lehetősé- gét. Ezt a szöveget ép oly meghatott- sággal és megrendüléssel olvassuk, mint amikor a rabbiknak a bolseviz- mus országában való vértanúságáról ad hírt a világsajtó.

Nagyon bölcs volt a miniszterelnök következő megállapítása is:

— *Kinaifallal azonban nem zárhatjuk körül magunkat. Bármerre nézünk, kö- rülöttünk mindenütt látjuk, hogy bizo- nyos eszmeáramlatok vonulnak végig az országokon. A kormánynak kötelessége, hogy élénken figyelje ezeket az eszme- áramlatokat és amennyiben szükséges mutatkozik annak, — mert károsak, ár- talmasak, esetleg az állam létét akarják megbontani — csirákjukban elfojtsa őket.*

Csakhogy a propagandafüzetek ter- jesztői, az uszító plakátok forgalomba- hozói téves nézetben vannak, mivel- hogy a hatóságok elnézők velük szem- ben. A mi hatóságaink tudnak szigo- rúak lenni. Gyakran olvashatjuk, hogy betiltanak egyes mozi, vagy szindarab- jeleneteket, mert egy-egy társadalmi réteg, hatóság, vagy foglalkozás, igaz- ságtalan beállításban szerepel bennök és ezt a kormány destruktiónak tekin- ti. A napilapok jelentése szerint egye- nesen megható az a lelkiismeretesség, amellyel mérlegelik a szóbanforgó je- lenet vagy kifejezés sértő voltát. Ez- zel szemben

az inkriminált nyomtatványok a zsi- dó állampolgárokkal és adófizetők- kel szemben a leguszitóbb hangot használják és nem részesülnek kellő visszautasításban.

Az uszítók ennek következtében azt hiszik, hogy egyes alantás közegek passzivitása tulajdonképen aktiv tá- mogatást jelent. Ez ugyan nem igaz, de azért mégis csak azt mondja az Irás: „*gam misrape bimichtaj, och hü U'vaal maschisz* — aki lagymatagon teljesíti kötelességét, az testvére a rombolónak”. Amikor azt olvassuk, hogy az alföldi rajongót, aki Koppány- ra változtatta nevét, mert az ősrégi magyar pogány vallást akarja felelesz- teni, elítélnék több hónapra, mert a keresztény vallás alapítóját gyalázta; addig a kereszténység egész eszméjét lekicsinylő vagy egyszerűen gyalázó hitlerista propaganda lehetetlenné té- teléről és megakadályozásáról nem hal- lunk semmit. És kicsoda szomorú dol- log az a zsonglőrösködés, amellyel ezek az uszítók a faj-felekezet kérdését kez- elik. Zsidókat gyaláznai nem bűn, mert csak *felekezet* ellen nem szabad izgatni, már pedig a zsidóság *faj*; ha pedig karikatúrák terjesztéséről van szó, akkor az a kifogás: a törvény szer- rint a zsidóság felekezet, már pedig felekezetet rajzban torzítani nem le- het. A békétlenkedést szítóknál a lagy- matagság rossz vért szül, az egyre fo- kozódó merészség vérét. Kezdi plakát- tok ragasztásánál és folytatják majd büntettek. Ugy ahogy a proféta mondja: „*Haj majsché óvajn b'chavlé sov* — jaj, akik a hamisság fonalán hozzák a bünt és azután mint a kocsí kötele lesz a vétek”.

Igen megszivlelendő az is, amit a miniszterelnök úr a beszéde végén mondott:

— *Ami a napisajtó idegességét illeti, erre vonatkozóan megjegyzem — mondta — a kormánynak a kormányzás a feladata, nem pedig az, hogy a nap- sajtót szenzációval táplálja. Figyelme- ztetni kívánom azokat is, akik állandóan a szabadságjogok kiterjesztését sürge- tik, minél gyorsabb és fokozottabb mér- tékben, hogy talán nem egészen helye-*

sen cselekszenek, ha egyidejűleg rendőrré is kiabálnak.

Mindez teljesen igaz. Mi az Irás alapján állunk: „Egy törvények legyen nektek”, nem lehet tehát kétféle mértékkel mérni a szabadságjogokat. A jogrendre vonatkozólag pedig fe-

lénk hangzik a régi tanítás: „Chórúsz al halüchajsz, al tikró chórúsz elő chérúsz”, a Tízparancsolat köztáblán van a szabadság. Ott szó van a jogrend, a család, a személybiztonság, a tulajdonjog védelméről. Csak az az áramlat érdemel oltalmat és szabadságot, amely

ezen az alapon áll. Így tehát nincs elmenté a szabadságjogok tisztelete és a rendőrség után való kiabálás között. Ha a „két köztáblára vésett szabadság” szellemében történik a rendesinálás, akkor a haza valóban a békés társadalom hona lesz.

Alakítsunk „Hachnoszasz Kaló” egyesületeket!

Minden reggel felsorolja imájában a vallásos hívó azokat a fontos emberbaráti cselekedeteket, melyek gyakorlása oly nagy értékű, hogy „ódom ajkél pérajszéhém boajlom haze, v'hakeren kajemesz loajlom habo — az ember jutalmukat már ezen a világon élvezi, míg a tőkéje a túlvilágra marad”. Ezek közé tartozik a szegények támogatása, rászoruló elszállásolása, betegek látogatása, menyasszonyok kiházasítása stb.

Ha végignézzük ezeken a miczvókon, akkor tapasztalni fogjuk, hogy mindegyik gyakorlására létesítettek egyesületeket. Így minden nagyobb községben találunk Gemilusz-Chaszódim egyesületet, mely szegényeknek pénzt kölcsönöz, Linasz orchim-egyesületet, mely átutazó szegényeknek a szállásáról gondoskodik, Bikur Chajlimot, mely a szegény betegeket ellátja s így tovább. Igaza van a közmondásnak, hogy minden, még egy miczvó is, a szerencsétől függ, mert mind-egyik miczvó gyakorlására találunk már egyesületet, csak a menyasszonyok kiházasítására nem alapítottak még. Szóval: hiányzik egy Hachnoszasz-Kaló egyesület. Pedig erre ép oly nagy szükség van, sőt még nagyobb, mint a többi emberbaráti egyesületekre. Kérdezzük csak meg a szegény lányos apákat. Mily fájó tudat, mily szorongató érzés, mily nyomasztó gond nyomja őket, mily marcangoló szívfájást okoz az a lányos apának, hogy képtelen lányát férjhez adni. Ha már akad is egy szerény, tisztességes fiatalember, aki elvennie a leányt, de

hiányzik a legszükségesebb, hogy a lakodalmat megtarthassa: ke Lengye, lakodalmi költség, háztartási berendezés. Kétségtelen, hogy a szegény menyasszonyokon segíteni ép oly fontos miczvó, mint bármelyik más miczvó. Értelmetlen tehát, hogy e célból még nincs egyesület.

De ami még nincs, az lehet. (Ugy tudom, Budapesten foglalkozik a gondolattal a „Kereskedők és Iparosok Tarkarék- és Önszervező Egyesülete”.) Csak egy-két megértő emberre van szükség, aki az ügyet megkezdi és a hitközségben megszervezi. Ha akadnak olyanok, kik rendes járulékkal tá-

mogatják ezt, az bizonyára nagyon jó. Egyébként azonban minden chüpnál csakis erre a célra gyűjtsenek. Továbbá minden házasulandó adja a hozományának 1%-át a „Hachnoszasz Kaló” egyesületnek. Jobbmódi ember, ki hozomány nélkül nőül, az is adjon megfelelő megváltást és gondoljon a szentigére: „szomacht v'szimacht”, miszerint csak az olyan vallásos öröm tetszetős a Mindenható előtt, amikor szegényeket is megörvendeztetünk.

Áldásos és nagyérdékű munkát végezne minden hitközségben, aki ezen ügy megszervezésének szentelné magát *Lövy Hermann.*

„Semen Rajkéach”-centennárium

R. Előzör Lövy, a Semen Rajkéach elhalálzásának századik évfordulója. Svat hó 27-én lesz. A centennáriummal kapcsolatban Abaujszántóról a következő sorokat vettük: Az abaujszántói hitközség néhai nagynevű papjának századik Jahrzeit évét Ijar 23-án (május 4) kegyeletes megemlékezéssel szándékozik megünnepelni. A nagy gaon ugyan 3 ország különböző hitközségében fejtette ki áldásos működését, az egész zsidóságnak lett az irányítója és útmutatója, hátrahagyott sok-sok műve a zsidóság összességének lett kiapadhatatlan kútforrása: mégis a mi hitközségünkre háramlik a megemlékezés szent kötelessége, mert sokoldalú tudásának lobogó fátyla, utolsó éveiben itt fényelt, nekünk világított, sírdombja a mi temetőnk díszíti és első sorban nekünk lett

zarándokhelyünk. Hogy ezt a kegyeletes ünnepet az Ó nagy egyéniségéhez méltóvá tehesük, elhatároztuk, hogy a volt hitközségeinek, valamint leszármazottjainak hathatós anyagi és erkölcsi támogatásával, nevére szóló nagyobb alapítványt létesítünk. Ennek az alapítványnak célja és rendeltetése lesz, hogy az Ó szellemében működő Tóra intézményeket ebből támogassuk, jesivákban tanuló ifjakat ösztöndíjak kifizetésével Tóra-tanulásra serkentjük és végül a „Semen Rajkéach” kéziratban levő műveit kiadassuk. Tartsa minden leszármazottja megtiszteltetésnek és kitüntetésnek, ha kegyeletes munkánkban részt vehet és akciókat, amellyel büszkeségükre méltó szent ősi emléket szolgáljuk, szívükkel és pénzüikkel támogathatják. Ez ügybeni levelezések: ifj. Blau Jenőhöz Abaujszántó, intézendők.

Rosenberg Manó Deutsch Jenő
hitk. elnök főrabbi

Ujabb terrorcselekmények Palesztinában. A királyi bizottság elutazása óta — mint Jeruzsálemből jelentik — Palesztina északi részében kiujultak az arab terroristák garázdálkodásai, úgy arabok, mint zsidók ellen. A haifai kikötőben 5 zsidó munkást kövekkel megsebesítettek és a haifai pályaudvar közelében egy tehervonatra lövöldöztek. Egy autóbombát dobtak,

Fischer Fülöp sarospataki főrabbi: Kinyilatkoztatások

— Jiszraj hetiszidrához —

A Midros Tanchümó mondja: Egykor egy fejedelem meglátogatta egyik tartományát. De alighogy a lakosok megpillantották őt, megszöktek előle. Ekkor egy másik tartományába látogatott el, de ott is ugyancsak megszöktek előle a lakosok. Erre egy romokban heverő városba vonult be, s itt mihelyt megpillantották, magasztalni kezdték őt. Ekkor így szólt a fejedelem: „Ez a város többet ér az összes tartományoknál. Itt fogok én magamnak palotát építeni és itt fogok én lakni”. Így volt ez I'tennel is. Midőn eljött a tengerhez, az megszökött előle, mint írva van: A tenger látta és megszökött! Erre megjelent fölöttük a Szináj hegyén, s ime megszöktek előle, mint írva van: „A hegyek ugrándoztak, mint a kosok”. Erre a pusztasivatagba jött el I'ten és az örömmel fogadta és üdvözölte, mint írva van: „A sivatag városai felemelik hangjukat”. Most már a Szent, áldassék Ő, így szólt: Ez a sivatag többet ér az összes tartományoknál. Itt fogok én magamnak lakást építeni. Leszállt tehát a sivatagba, ekkor mindenki örvendezett, hogy a Szent áldassék Ő, leszállt vala, mint írva van: Örvendezik a sivatag és vigad a pusztaság, s virul mint a lilium. (Dameszek Eliezer, Bamidbor.)

Már a Szinájon megtörtént i'teni Kinyilatkoztatás előtt is volt és utána is mind a mai napig van i'teni Kinyilatkoztatás, még pedig az u. n. „természeti kinyilatkoztatás.”

„Hasomájim m'szaprim k'vajd k'él ümaaszé jódiv magid horokü — az egek hirdetik I'ten dicsőségét és kezeinek művét beszéli az égboltozat”, mondja már a zoltáros. (19. zs.) „Emeljétek fel a magasba a ti szeméiteket és lássátok, ki teremtette azokat”, hirdeti a lángajkú Jesájó. „Napkeltétől napnyugtáig dicsőítve lesz I'ten neve!” mondja egy másik helyen a zoltáros. De nemcsak a sugárzó nap, a fénylő csillagok, nemcsak napkelte és napnyugta hirdetik a Teremtő létezését. Az égbetörő fák lombjainak sejtelmes susogása, a csodás szinompájú virágok édes illatozása, minden útszéli fű szálnak a lengő szellőben való hajladozása, a rövid életű pillangónak virágról-virágra szállósága, „minden eleven létezőnek lehelete” (nismasz kol cháj): tanuvallomás a Teremtő létezése mellett.

S ezért kezdődik a Tóra is ezen igével: Berészisz bóró! „Kezdetben teremtett I'ten ...!” Voltaképpen az Izráel számára adott legelső i'teni parancsolat felemlítésével kellett volna a Tórának kezdődnie. Mert hiszen a Micvókban letéteményezett i'teni Akaratnak, Izráellel és Izráel révén az egész emberiséggel való

közlése a célja a Tórának. Csak hogy: „Műveinek erejét azért közölte népével, hogy nekik adja népeknek örökségét!”

Fölötte drága egy örökséget adott át I'ten az egész emberiségnek, elpusztíthatatlan örökséget: a Természet hatalmas, sugárzó napokkal és fénylő csillagokkal teletűzdelt Bibliáját. Ennek a szent Bibliának minden egyes betűje is a dicsőséges Teremtő szent nevét tükrözti vissza. Izráel ugyan új Bibliában: természetfölötti Kinyilatkoztatásban is részesült ott a Szinájhegyen, de a Tóra mégsem akarja, hogy az új Biblia — a természetfölötti Kinyilatkoztatás — birtokában, teljesen idegenné váljék számára a régi, az összes népek számára kezdetlőtől fogva feltáruló szent Biblia: a Természet i'tenhirdető, i'tendicsőítő imája! Hadd zengjen számára is, még továbbra is a szinájai Kinyilatkoztatás után és mellett is „a Természet hárfájának csodás-hangú zengése”! Ezért hangzik fel a Tórának legelején: Berészisz bóró! A kezdetben megteremtett világegyetem ezerhurú lanttal hirdeti, tanítja: Elajkím! Van I'ten! Van Teremtő! ...

De a Tóra kezdetűje azt is szimbolizálja, hogy kétféle az i'teni Kinyilatkoztatás. Hogy a természetben megnyilvánuló Kinyilatkoztatás mellett még fel fog hangzani I'ten közvetlen kinyilatkozása az kezdőbetűvel ott a Szinájon, villámok cikázása és menydörgések közepette: Onajchi! Én vagyok az Örökkévaló, a te I'tened!

Csak hogy itt felvetődik a kérdés, hogy miért volt szükség a Szinájon megtörtént közvetlen i'teni Kinyilatkoztatásra, midőn maguk az egek is hirdetik I'ten dicsőségét és minden élő lény lehelete Órola zeng dicsőnek?

Erre a régi kérdésre, mely a múlt század első felében kifejlődött racionális theologiai irányoknak egyik fő ütőkártyája volt, már rég megfelelt a Talmud (Jümó 20.), midőn azt mondja: „Ha nem hallatszának a nagy város lármájának

zaja, akkor meghallanák a nap forgásának hangját.”

Már a zoltáros mondja mélyértelműen, annak utána, hogy tanítja: „Az egek hirdetik az I'ten dicsőségét!” — én ajmer v'én dvorim bli nismó kajlom, a Természet ugyan megcáfolhatatlan tanubizonyosága I'ten létezésének, de hiszen nem tanít világos, mindenki által megérthető szavakkal. Csak gondolkodó elemek, olvasnak helyesen a természet nagy Bibliájában, miglen a nagy tömeg számára „b'li nismó kajlom” érthetetlen marad az egek beszéde. Ehhez még hozzájárul a „nagy város zsvajva, mely nem engedi, hogy meghallják a nap forgását”! A létért folytatott életküzdelem sikerté és vakká teszi az embereket, hogy ne hallják és lássák meg a sugárzó nap tervszerűséggel történő körforgásának tanítását.

Ennek okáért választott ki I'ten magának egy népet, melynek közvetlenül kinyilatkoztatta magát és szent akaratát, világos, mindenki által megérthető szavakkal és megcáfolhatatlan módon: „ti láttátok, hogy az égből beszéltem hozzátok!” Hogy ez a nép megörzője és zászlóhordozója legyen ama i'teni Kinyilatkoztatásnak az emberiség közepette.

Csak hogy itt újra felvetődik következő kérdés. Már évezredek tüntek el az idők tengerében azóta, hogy ott a Szinájon elhangzott az ige: Én vagyok, az Örökkévaló! Két millió lélek előtt hangzott el az ige, világosan, értelmesen. S azóta a zsidóság leányvallásainak révén már az egész kulturált emberiség tudomást szerzett ama kinyilatkoztatás ígéről, de mégsem szívleli meg és követi azokat. Miért van ez?

Nos, erre a kérdésre ad választ nekünk a fejtegetéseink elejére tüzött csodálatos hasonlat:

I'ten megjelent a tengernél, de mindenki menekült előle.

Ott zug az élet tengerárja. S ha létünk hajójának vitorláit kedvező szél

Ne kísérletezzen az arcával!

BARBIEN a legjobban bevált borotválópor
Mindenki csak ezt használja

Jubadont

orth. kóser fogkrém **Kérje mindenütt!** orth. kóser süteport

A budapesti orth. hitközség rabbiságának felügyelete alatt készülnek.

Gyártja: FELES ISTVÁNNÉ, Budapest, UJL., Rottenbiller u. 8

Juba

פסח של Husvétli árut az ismert kiváló minőségben, az idén is gyártunk.

A felügyeletet az egri főrabbi, főtisztelendő
Schreiber Simon ur
gyakorolja.

A husvétli áru gyártásának rituális felügyelete még sokkal szigorubb, mint az egész éven át gyártott áru amugy is nagyon szigorú felügyelete. E szigorú rituális felügyelet teljes erejű biztosíték arra, hogy az áru és így különösképen a husvétli áru megbízhatóságához soha kétség nem férhet.

A husvétli árut tehát a legvallásosabb emberek is a legteljesebb bizalommal fogyaszthatják.

FRANCK HENRIK FIAI R.-T.
Budapest, 113. postafiók 5. T. telefon: *2-688-45.

Lengyel rabbigyűlés

a „reingolásról” és egyéb rituális kérdésekről

duzzasztja, úgy hogy az merészen akadálytalanul siklik tovább az élet zajló tengerének hullámain, ha jól megyen dolgunk, teljesedésbe mennek kívánságaink, valóra válnak vágyaink: *életünk hajója a szerencse csillagzata alatt futja meg pályáját, akkor dehogy is gondol az ember I'tenne. Megszökik I'ten elől...*

S I'ten megjelenik a Színáj hegyén, de újból szöknek előre.

Ha az élet magaslatain jár az ember. Ott lépdegél nagy büszkén földi hatalomnak dicsőségnek napfényes szirtfokain. Újra szökik I'ten erkölcsi törvényeinek fennhatósága elől. „*Hakin'o v'hataavo v'hakóvajd majcizin esz hodom min hozlom* — az irigység, az élvágy és a dicsvágy, kivézetik az embert az erkölcsi világból.”

Csak a „romokban heverő város” lakosai ujjonganak a király bevonulásakor. Csak a *sivatag* vigadozik I'ten megjelenése fölött és virul ki, mint a lilium.

Hogyha romokban hevernek a mi terveink és reményeink büszke várfalai, ha *sivatag*gá vált a mi életsorsunk virágos mezeje, ha sorscsapások keresnek fel bennünket, szenvedés és nyomorúság a mi osztályrészünk, akkor, oh, akkor nem szökünk I'ten elől. Akkor Őbenne keressük segédelmünk sziklamenedékét. Ő hozzá kiálltunk fel életünk mélységeiből.

Ez a kép egyaránt illik úgy az egész emberi nem világtörténelmére, mint Izráel történelmi pályafutására. De az egyes ember életpályára is.

Hiába hangzottak el a Színájon a szentírók: „*En vagyok az Örökkévaló!*” „*Ne lopj!*” „*Ne ölj!*” Mindaddig, míg a népek erőt éreznek magukban a küzdelemre a világtörténelem zajló tengerén, vagy pedig a halálom és bírvágy *hegyeire* akarják felküzdeni magukat: szöknek I'ten és erkölcsi törvényei elől. Lábbal taposnak jogot és igazságot! Csak a *sivatagban*, midőn rommá vált minden hatalmuk, dicsőségük — akkor keresik újra I'tent!

S Izráel történelmi pályafutása is hasonló jelenségeket tár elénk. Ha kedvező szelek előre viszik hajóját az élet zajló tengerén, akkor: „*Vajisman jesürün vajivot*, Izráel, ha meghizik, kirúg a hámból!” Dehogyan keresi akkor I'tent. S ha ott halad Izráel a többi népekkel való egyenlő rangúság és jogosultság magaslatain, akkor: „*aser cherev gaavoszecho, v'attó al bomajszémaj szidrajel*”, őt ma-

Mult héten gyűlekezett a lengyelországi *Aguaasz Horabonim*. A rabbigyűlés ceja volt: állástörvényi és lengyel kormányzatnak a rituális metszést korlátozó rendelkezései és intézkedései következtében beállott helyzetben. A január 1-en életbe lépett rendelkezések következtében tudvalevőleg sokezer zsidó kisebbség, amely a nuszparban dolgozott, tonkrement. Meg nagyobb baj az, hogy az új rendelet értelmében a rituális levagott állat hártsó részét ezentúl nem lehet eladni a nemzsidó mészárosoknak, aminek következtében szükség van ennek a résznek a faggyutól és a vallástörvényileg tiltott erektektől való megtisztítására, amely művelet rendkívül sok ügyességet, lelkiismeretességet és gyakorlatot igényel. A „reingolás” kérdésében kellett tehát határozni.

A rabbizsnat megtiltotta a szobanforgó marnarészeknek „reingolás” általi használatát.

Hangsúlyozza, hogy a *reingolás* igen kényes dolog, egy legesekeleyebb elnézés azt jelenti, hogy a vallástörvényileg legszigorúban tiltott faggyut vagy vért fogyaszt a vevő. Azután tudni kell azt is, hogy nagy gyakorlat szükséges a reingolási ügyesség elsajátítására, amire eddig Lengyelországban nem igen volt lehetősége senkinek. A Rabbiszövetség felhívja a közönség figyelmét, hogy tekintettel arra, hogy megkevesbedik a forgalomba levő rituális hús,

különösen vigyázni kell visszaélések elkerülésére, ha nemzsidó cselédek küldenek bevásárolni.

Végül felhívja azokat, akik eddig nem ragaszkodtak a ritualistához, hogy a megnevezült viszonyok és a közös nyomás következtében, amelynek terhét minden zsidó egyformán érzi, szolidaritásból ezentúl csak rituális húst fogyasszanak.

gát megsebző éles szablvává leszen az ő büszkesége, előkelő társadalmi helyzete. Ellenfeleinek irigységét hívja ki az, s ez az irigység addig fog áskálódni ellene, miglen újra romokba nem dől, dicsőségének büszke fellegrvára. S akkor ott a romok között, a *sivatagban* újra keresni fogja I'tent!

Mindezek a határozatok nálunk is érdeklődésre tehetnek szert, mert ha, hálá I'tennek az első szempont nem időszzerű és remélhetőleg nem is lesz aktuális Magyarországon, a másik két dolog igenis megszívlelendő. Lengyelországban éppen a rituális hús megkevesbedése következtében ugylátszik a más községek-ből behozott hús tekintetében, a „*schüté chücz*” ügyében nem merült fel aggály. Magyarországon tudvalevőleg az utóbbi kérdés az, amelyre figyelemmel kell lenni az illetékes köröknek, mind a hitközségek jövedelmi érdekei, mind a vallási szempontokra való szempontból.

Roosevelt es Eden a fujoruet ellen

Newyorkból táviratozzák: Az amerikai lapok élénken kommentálják Roosevelt elnök hivatalbalépése alkalmából tartott nagy beszédének azon részét, amelyben nyomatékosan hangsúlyozta az összes polgárok és polgárcsoportok egyenjogúságot és egyenértékességét.

Minden amerikai polgárt, ugymond ezen ország érdekeinek és gondjainak tényezőjévé akarunk tenni. Sohasem fogunk fölöslegesnek tekinteni a mi földünkön olyan csoportot, amely hűség és törvényisz-telő része a lakosságnak.

Zsidó körökben általános a vélemény, hogy Roosevelt beszédének ez a része Németországnak és Lengyelországnak szólott és kritika volt e két ország zsidó-politikája fölött. Az elnök beszédének más részei is kategorikus állásfoglalást jelentettek minden zsidóellenes megmozdulással és kísérlettel szemben. Ugyancsak élénken kommentálja még a világsajtó Eden angol külügyminiszter legutóbbi beszédét, s különösen annak befejező részét, amely a német faji politika ellen irányult.

S az egyénnél is így vagon ez. Ha sorsának hajója akadálytalanul halad előre az élet tengerén, ha sorsa a szerencse és boldogság *hegyesúcsaira* repíti fel őt, akkor legtöbbször menekül I'ten elől! Csak ha életsorsa *sivatagba* vezet őt, akkor vigadozik I'tenben, keres vigaszt, megnyugvást, segílyt, menyei Atyjánál.

A „Zsidó Ujság” Jeruzsálemi tudósítója a legutóbbi szentföldi eseményekről

E hó 16-án megjelent dr. Chaldi, Jeruzsálem arab polgármestere, a — már azóta elutazott — királyi vizsgálóbizottság előtt. Bemutatkozásakor kijelenti, hogy nem mint Jeruzsálem polgármestere, hanem mint a felső arab bizottság tagja tesz vallomást. Bevezetőben elkeseredetten panaszozza, hogy a zsidók pozíciója nöftön-nő Jeruzsálemben.

— *Nemesenek-e többségben a zsidók a jeruzsálemi lakosságban?*, kérdi az egyik bizottsági tag.

— Igen. Azonban egész más volt a helyzet az angol uralom előtt. Mi következhetik a jövőben, ha ez a politika folytatódik? Maholnap már zsidó többség lesz a városi tanácsban... Nem tudom a kormány arabellenességét megmagyarázni.

— *A háború óta számtalan tárgyalás folyt az angol parlamentben alkotmányos kérdésekben, anélkül, hogy valaha is föl-*

vetettek volna zsidó befolyást — hangzott az egyik biz. tag válasza.

A többi arabok ugyanebben az értelemben nyilatkoztak, *mindegyiknek vallomásából kicsendült a török uralom visszakívánása.*

A mufti állítása, hogy a zsidók a *bészhamikdos* felépítését célozzák, mégpedig természetesen az Ómar-mecset helyén, nevetségbe fullt. Az *Aguda tiltakozott ezen állítás ellen, amely minden alapot nélkülöz, sőt vallástörvényeinkkel ellentételek.* A mufti adós maradt azon ígéretével, mely szerint egy országos főrabbinak erre vonatkozó és hozzáintézet levélét befogja mutatni. Habár az állítás valótlansága nyilvánvaló volt, személyiségére való tekintettel a királyi bizottság elnöke eltekintett attól, hogy nyilvánosan hazugnak bélyegezze.

Herzog országos főrabbi beiktatási ünnepe, — melyről a *Zsidó Ujság* f.

hó 22-i száma már tudósított — vasárnap január 17-én folytatódott. Ekkor volt a tulajdonképeni beiktatás, mely a „*Chorvasz R Jehüdó Hachosid*”-féle óvárosi zsinagógában folyt le. Megjelentek a cionista intézmények vezetői, az őrmények két főpapja, a jaffai főrabbi. Nagy ünneppel és üdvözlő beszédekkel, cilinderes urak jelenlétében ment végbe a beiktatás, melynek utolsó akkordja az új főrabbi székfoglaló beszéde volt. Nyomatékkal hangsúlyozta, hogy mint Kuk főrabbi utódja foglalja el az állást. Amint a *Zs. U.* megjegyezte, az orthodox hitközség teljesen távoltartotta magát az ünnepelektől. Az orthodox hitközség nem tekinti főrabbijának az egyébként igen értékes férfít, akinek neve mellől a jeruzsálemi héber újságok következetesen és célzatosan mellőzik a doktor-titulust... Alexander Vilmos.

Zsidó és nem-zsidó nevek

A midras szerint Izráel fiai azért szabadultak ki az egyiptomi rabságból, mert nem változtatták meg nevüket, aki pld. mint *Revüén* jött, megmaradt annak, nem lett belőle Rufus. Viszont az is történeti tény, hogy bizonyos időkben a zsidók mégis fölvettek idegen neveket, pld.: *Alexander, Antigonos*, stb. neveit. Egy most megjelent zsidó évkönyvben két értekezést olvasunk, a XVIII. századból. Az egyik arról szól, miképen vettek fel keresztények zsidó neveket, a másik arról miképen igyekeztek a zsidók keresztény neveket felvenni. 1750 márc. 7. szomorú napja volt a prágai zsidóságnak, olvasuk az évkönyvben. Nagy pompával elégették *Reb Mendlt*, a bydzowi rabbit, mert azzal vádolták, hogy a Bydzow környékén elterjedt keresztény eretnekséget ő okozta, illetőleg támogatta. Az ottani vidéken ugyanis a nemzsidók egy része fölvetette az „Izraeliták”, illetőleg az „Abrahamiták” nevét és kizárólag az Ótestamentumot ismerték el szentkönyvnek. (Szóval, egy olyan mozgalom volt, amely hasonlít az Erdélyben a XVII.

században keletkezett szombatos irányzathoz, amely tudvalevőleg 1867-ben avval végződött, hogy egy egész székely falu, *Bözödujfalva*, áttért a zsidó hitre). Az természetesen nem igaz, hogy a zsidók bármiképen támogatták volna ezeket az abrahamitákat, de mivelhogy kint padra vonták őket és a bírák szerették volna a zsidókat is bevonnni ebbe a perbe, az egyik szerencsétlen megtört a rettenetes kintások alatt és azt vallotta, amit akartak. (Erre is számtalan eset volt a zsidóság martirologiájában, hiszen a XIV. századbeli rettenetes bépklos üldözés, a *gzerász hamezajróim*, úgy kezdődött, hogy a városokon kívül élő bépklosok egy részét elfogták Franciaországban, mert azzal gyanúsították őket, hogy megmérgezték a kutakat; amikor tortura alá kerültek az inkvizitorok azt akarták belőlük kihozni, hogy a kutak megmérgezéséhez szükséges mérget a zsidók adták nekik, ami sikerült is, aminek következtében a zsidókat kezdtek üldözni. Az abrahamitákat rettenetes kintások között kivégezték Prágában és ez az üldözés egész II. József koráig tartott.

II. József tudvalevőleg türelmi rendeletet adott ki, a zsidókat hasznos polgárokká akarta nevelni. Elrendelte, hogy minden zsidónak állandó német nevet kell felvenni. A zsidók engedelmességek ennek a rendelkezésnek, de most azt akarták, hogy személyi neveket is olyanokat vá-

laszthassanak, mint a környezetük visel. Tekintettel azonban arra, hogy erre nem intézkedett a császár, nem akartak nekik ilyen neveket adni. Erre azután megindult az instanciázás. Az egyik értekezés közli azt a rettenetes sok beadványt, amit egy *Katzau* nevű zsidó intézett a külföldi hivatalokhoz, hogy engedjék meg neki, fiának „Ludwig” névvel való felruházását. A harc 1836-ig tartott, amikor jött a császári rendelet, hogy *bármilyen személyi nevet vehetnek fel a zsidók.*

Németországban ugyanakkor kiadtak egy rendeletet, amely tiltotta a germán személynévek használatát, de nemsokára megszüntették ezt a tilalmat és a német zsidók legárjább személynéveket viseltek. Az utolsó időkben, a hitlerizmus uralomjútása óta, bizonyos reakció mutatkozik a zsidók körében is, amennyiben ők maguk kezdik használni a héber neveiket írásaikban és egyesületi életükben.

Gyönyörű
csecsemő
kelengyék
dús választékban

Székely Jenő

Petőfi Sándor-u. 9. és Váci-utca 7.

Orth. כשר kakaó és csokoládé a legfinomabb kivitelben.

Keksz, levestészták és ostyaáruk. Diabetikusok részére „levegő” kenyér. Elsőrendű dessert és különlegességek

WEISZ MÓR
orthodox kóser keksz, kétszersült, és süteménygyára, Budapest, VII, Dob-utca 22. Telefon: 1-423-65

HEIDEN JENŐ
OPTIKA—FOTÓ
Budapest, VII, Király-utca 21. szám.
Telefon: 1-381-10. Szombaton zárva.

A Sach hűgának legendája

A XVII. század derekán Lengyelországban vérzivataros idők jártak. Kozák-lázadás tört ki az egész országban és az átkozott emlékü Chmelniczky kozákezer tömegmészárlásokat rendezett a lengyel zsidók között. R. Sabszaj Chajhén, a neve kezdetben után **ר** (Sach) néven ismert nagy gaon is Lengyelországból származott, de Vlnából nősült és dúsgazdag apósa házában, a Tórának szentelve idejét, maradt hosszú évekig.

Midőn a lázadás kitört mindenki menekült, amerre csak tudott. A menekülők közt volt a Sachnak közben áruvásárra jutott hűga is, aki a többiekkel vándorolt városról-városra, amíg aztán Vlnába érkeztek, hol a „hekdes”-nek nevezett szegényházból szálltak meg. A hekdest a város zsidósága tartotta fenn azon célból, hogy ott az átutazó szegények ideiglenes pihenőhelyet találjanak és azoknak a szegényeknek, akik a városban akartak maradni, a hekdes felügyelői ügyekhez olyan foglalkozást keresni, mely nekik megélhetést biztosított, míg a többiek tovább folytatták útjukat.

A felügyelő felesége gondoskodott az asszonyok ellátásáról. Amidőn a Sach hűga odaérkezett, nyomban feltűnt a felügyelőnek a leány finom modora és előkelő magatartása, mely elárulta, hogy jobb és előkelő házból való és csupán azért menekült, mert félt a gyilkos hullánoktól és ezért volt kénytelen a hozzá nem illő szegényekkel róni az országutakat... A felügyelő gyakran beszélgetett a lánnyal, aki nagyon megtetszett neki és kérte őt, ne menjen el a többiekkel, maradjon ott, ő majd gondoskodik részére egy neki megfelelő helyről, hol megélhetést találjon. A leány megfogadta tanácsát és míg társasága tovább ment, ő ott maradt a városban. Azonban fogalma sem volt róla, hogy bátyja a városban él. A felügyelő megtartotta szavát, a városba ment a Sach anyósához, aki a leggazdagabb urinok egyike volt és elbeszélte neki, hogy a menekülők közt van egy leány, akinek modora elárulja, hogy előkelő családból való, tehát nagyon leányra szükség, de azért csak küldje el hozzá és ha megtetszik neki, keres részére valami foglalkozást.

A leány el is ment az urinéhoz, aki igen szívélyesen fogadta és így szólt hozzá:

— Nézd leányom, a rendes házi teendők elvégzésére nem tudlak alkalmazni, mivel elegendő személyzetem van, azon-

ban mégis volna részedre egy megbízatásom. Ugyanis a házamban lakik egy vöm, aki egész éjjel tanul és midőn felhagy a tanulással már mindenki alszik a házban, tehát kell, hogy valaki akkor feltá-
lálja neki a vacsorát és elkészítse ágyát. Erre a csekélységre tudnák téged alkalmazni, de csak úgy, ha nappal aludnál pár órát, hogy éjjel alkalmas légy erre a szolgálatra... melyért aztán díjazást és teljes ellátást kapsz házamban...

A leány persze örömmel fogadta az úrnő ajánlatát és másnap beköltözött a házba. Nappal lepihent egy pár órára és mindjárt este őrségi posztján elhelyezkedve, a Sach szobájának ajtaja mellett várta, hogy szolgálatát teljesítse.

A Sach egyedül szokott tanulni külön szobájában és mint rendesen ezúttal is hangosan ismételte tanulmányait. A Sach hangja nagyon ismerősnek tűnt a leány előtt és úgy rémlett neki, mintha megáécsült atyjának a hangja volna... Ez az érzés felébresztette benne a régi emlékeket, azokat a jó időket, amikor még szülei éltek és boldog, nyugodt otthona volt, míg most árván és thanyagoltan tengődik idegen házában és keserves sírásra fakadt... Eleinte persze csak csendesen sírdogált, de a kereső meg a híres gaont tanulmányában, de a visszaemlékezés annyira megráztotta, hogy önkéntelenül is hangos zokogás fogta el... A túlhangos sírás megzavarta a nagy gaont, aki kinyitotta az ajtót és mérgesen rászólt a leányra. A szegény ezután visszafojtotta bánatát és türelmel várta amíg a Sach a tanulását befejezte és kilépett szobájából, mikor aztán feltá-
lalta a vacsorát, megvetette ágyát, vizet készített be neki és ő is pihenőre tért.

Másnap éjjel a leány visszatért rendeltetési helyére, a Sach szobájának ajtaja mellé, hogy hivatását teljesítse. A Sach hangosan tanult és ez a hang újból a szívébe nyilalt a leánynak, mert megint csak apja hangját vélte benne felismerni és smélt keserves sírásba fogott. A Sach

Egy nagylelkű mecénás adományára lehetővé teszi nekem, hogy február 1-től

ZSIDÓK VAGYUNK-ZSIDÓK MARADUNK
című 97 oldalas könyvet bárkinek is 60 fillérért, melyből 10 fillér postaköltség, (szép kemény kötésben 1 pengőért) küldjem meg. Ez az ár bélyegekben is megküldhető.

A könyv tartalmából:
Válaszom egy kitért zsidónak „Vita a rabbinusokkal” című röpiratára. — A zsidó vallás és az emberi lélek sorsa a halál után. — „Te arculított Istenszobor.” — Izráel vándorútján. — A „törvényvallás” és a Vallástörvény. Fischer Fülöp főrabbi, Sárospatakon.

figyelmes lett a sírásra, feltűnt neki, hogy már másodszor történik ez és úgy gondolta, hogy ez nem közönséges dolog és valami rejlik benne. Félbeszakította a tanulást kiment a leányhoz, akinek ezúttal nyájasan szólított meg. Megkérdezte tőle ki ő és honnan származik? A leány alig tudott magához térni a meglepetéstől, amidőn a gaont az ő szobájában találta, majd amidőn magához tért, elbeszélte a Sachnak, hogy Lengyelországból származik, apja egy nagy gaon volt R. Méirnek hívták és a kozákok elől volt kénytelen elmenekülni otthonából... A Sach meglepetten hallgatta a leány elbeszélését. Majd tovább érdeklődött a leány anyja és családja iránt és a leány pontosan referált neki mindenről. A Sach csakhamar meggyőződött róla, hogy a leány az ő édes testvére, akit csak mint kis gyermek ismert, de hosszú évek óta nem látott. Egyelőre nem szólt semmit a leányhoz, aki elvégezte dolgát és pihenőre tért.

Másnap azonban a Sach szólt feleségének, hogy kérje meg az ő nevében anyját, hogy az éjjeli szolgálatra ne alkalmazza tovább ezt a leányt, hanem rendeljen erre másvalakit és a leányt vegye házába, lássa el minden jóval, élelemmel, ruhával, mint a többi családtagokat. Erre — ugymond — különös oka van, amit egyelőre nem akar elárulni... A Sach felesége továbbította férje kérését az anyjához, aki viszont nyomban teljesítette veje kívánságát, ami mindig szent volt előtte.

Hónapokkal később mély gyász költözött a házba. A minden zsidónő erénnyel ékesített Nagyasszonyt, Pten kifizérkészetlen akarata elszóltotta az élők sorából. A gyászév letelte után azonban a házasságközvetítők kezdtek partikat ajánlani a Sach apósának, aki még javakorabeli férfi volt. Az após ebben az ügyben kikérte a Sach véleményét, aki azt tanácsolta neki, hogy vegye feleségül azt a leányt, aki már mintegy két esztendő óta háznál van, mert az szép, okos és vallásos leány. Tűzte ki — ugymond — rövidesen az esküvő napját és ő lesz a násznagy (Unterführer) és akkor fel fogja fedni a leány kilétét... Az após nagy érdeklődéssel hallgatta vejeinek ajánlatát, amit el is fogadott. Rövidesen meg volt az esküvő is és a Sach volt a násznagy... Az esküvő után, felfedte aztán a Sach, hogy a leány az ő saját hűga és mint násznagának biztosította apósát, hogy a házasságból fiú születik, aki majdan nagy gaon lesz.

Így is történt, egy évre rá fia született, akiből később hírneves gaon lett: a „Pónim Meirajsz” responzumának hírneves szerzője...
Guttman József.

Ahol szívesen látják a zsidó bevándorlókat

— Amikor a kiuzsorázottból uzsorás lesz —

A napilapokban olvasható volt, hogy a középamerikai San Domingó állam hajlandó 25 év alatt letelepíteni egy millió zsidót.

Középamerika e kis állama tehát úgy véli, hogy föllendítheti jólétét a zsidók oda-telepítésével és nem hiszi azt, amit a fagyűlölet hirdet, hogy a zsidóság „élődsi és uzorás réteg”, szóval Sheylok-typus. Shakespeare ismert drámája, a „Venecei kalmár” óta, a vérszopó zsidónak jelképe a Sheylok. De éppen San Domingóval kapcsolatban rá lehet mutatni arra, hogy mennyi igazságtalanság, sőt hamisítás rejlik ebben a beállításban. A Sheylok-féle történetet első fogalmazásban V. Sixtus pápa történetében olvashatjuk és ennek a történetnek felelevenítése éppen azért időszerű, mert szó van benne San Domingóról. A történet a következő:

Egy igen gazdag, Sechi nevű római keresztény kereskedő azt a híradást kapta Amerikából, hogy Drake angol admirális elfoglalta San Domingót és gazdag zsákmányt ejtett. E levél tartalmát közölte az ő ismerősével, egy Ceneda nevű zsidó kereskedővel, akit felhívott arra, hogy ezzel kapcsolatban valami üzleti vállalkozásba kezdjenek. A zsidó kereskedő skeptikus volt az egész hírrel kapcsolatban és azt mondotta: „fogadok egy font husba, amelyet kívághatsz a testemből, ha ez igaz.” Ezt a fogadást írásba foglalták két tanu jelenlétében. Három hónap múlva megjött az értesítés, hogy a San Domingóról szóló zsákmány igaz. A keresztény kereskedő erre követelte a zsidó testéből a font husát. A zsidó megijedt és felajánlotta 1000 seudit, de ebbe Sechi nem akart beleenni. Erre elmentek a kormányzóhoz, aki a pápa elé vitte a dolgot. A pápa magához rendelte a két felet és először a keresztény kereskedőhöz fordult:

— Igazad van, ki kell vágni a zsidó testéből a font husát, de hova ha egy párnyal többet vagy kevesebbet fogsz kivágni, akkor fölakasztatlak, kimélet nélkül. Most tehát hozd a kést és a mérleget.

Az ítélet hallatára megreszkedett a római kereskedő, a pápa lábai elé borult és könyörgött:

— Szent Atyám, nem kérek én semmi mást, csak azt, hogy add áldásodat nekem és nem bánom, ha szétted az okiratot.

A pápa azután kérdezte a zsidót: — Te is meg vagy elégedve ítéletemmel?

A zsidó azt felelte: „Igen”. De erre a pápa azt mondta: — Még nincs az ügy elintézve. Ti mind a ketten az én alattvalóim vagytok. Jo-

gotok van testetek használatára, de nem arra, hogy részben vagy egészben eladjátok a ti uratok tudta nélkül.

Börtönre vetette őket és amikor már megbílneselték őket, azt mondotta, hogy a rabságot megválthatják 2000 seudi fizetésével, amelyet kórház építésére használnak fel.

Ebből is látszik tehát, hogy Sheylok, azaz a vérszopó, nem a zsidó volt, hanem éppen a zsidónak a vétét akarták venni. A régi történetet Shakespeare úgy dolgozta át, hogy a kiuzsorázottból uzorást csinált. Ez századok óta zsidó sors. Így lett például a III. Napoleon ellen írott gúnyiratból „Cion véneinek jegyzőkönyve”, amely tudvalevőleg Hitler bibliája lett a zsidókérdésben.

Ami egyébként San Domingót illeti, a következő adatok állnak rendelkezésünkre: Ez a köztársaság Haiti szigetének kétharmadát foglalja magában, 1.200.000 főnyi lakossággal, melynek fele mulatokból és négerekből áll, míg másik fele európai (spanyolok és franciák), szíriai

Egy talpfa-panama körül

Vasuti talpfa panamát lepleztek le Csehszlovákiában. Előkelő vasuti tisztviselőket megvesztegettek fakereskedők, akiknek nagy része zsidó. Ezért az eperjesi Sárís című szlovák lap az egész zsidóságot megátadja. Nem veszi tekintetbe, hogy a pár fakereskedő kedvéért az egész zsidóságot felelősségre vonni nem lehet. Nem veszi tekintetbe, hogy a megvesztegetéshez két fél szükséges: nemcsak a megvesztegető, hanem a sápot elfogadó. Ebben az esetben az utóbbi kategóriát igen jól dotált állami hivatalnokok képviselik. Az antiszemitizmus mindezt nem akarja látni hanem csak a zsidó kereskedőket választja céltáblául. Felhasználja az alkalmat arra, hogy félreverte a harangokat a galicianerek miatt és a ruszinszói zsidók miatt, akik végig koldulják az egész országot. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy a zsidónak csak a pénz az Istene, kiméletlen, nincs benne felebaráti szeretet, nem szeret adót fizetni és nem akar katonáskodni.

Mindezekre a dolgokra Reiner Sámuel úr igen talpraesett és méltó választ adott egy zsidó lapban. Ami az anyagiasságot illeti, rámutat arra, hogy a szlovák zsidóságnak túlnyomó része vallásos, szombaton zárva tart, ami által óriási anyagi kárt szenved, amennyiben két napi munkaszünetet kénytelen tartani — hát anya-

és arab. A hivatalos állami vallás a katólikus, az állam nyelve spanyol. A terület hegyes-dombos és a föld kincsei: petróleum, só, szén, kevés réz- és vasérc. Az éghajlat tropikus. A lakosság főleg mezőgazdasággal (cukornád, kakao, kávé, banán) és fatermeléssel foglalkozik. A köztársaság fővárosa San Domingó, amelynek 35.000 főnyi lakossága van. A második város Santiago de los Caballeros 17.000 és San Pedro de Macoris 14.000 lakossal. 1835-ben spanyol-szefárd zsidók telepedtek le a köztársaság területén. Dél-Braziliából menekültek és San Domingóban kifejlesztették a cukornád-termelést. 1883-ban a francia kormány rendeletére kiűzték őket. Ugyanez volt a sorsa akkor mindazon zsidóknak, akik a nyugatindiai francia gyarmatokon éltek. Egyes verziók szerint Haiti szigetén megmaradt néhány zsidó család, tagjaik azonban titokban tartották zsidó voltukat. Eszerint Jerimi város lakosságának nagy része ilyen zsidóktól származik. Jelenleg Haitiban 150. San Domingóban mindössze 50 zsidó él.

giasságnak nevezhető-e egy vallási eszméért való ily nagy mértékű áldozatkészség? Ami pedig a felebaráti szeretet negligálásának vádját illeti, az: a zsidó jótekonyság, a szeretetmunka, a nagyszerű intézményeink valóságánál nevétesen összeomlik. A zsidók nem szeretnek adót fizetni? De ki szeret? Ellenben a bizonyos, hogy a zsidóság sokkal nagyobb adót fizet, mint a lakosság többi rétege. Az is rágalom, hogy nem szeretnek katonáskodni, de igaz, hogy valóban vallásos zsidó családokban nagy diszharmóniát jelent, hogy a bevonuló ifjú 3 esztendeig sok vallástörvény megtartását mellőzni kénytelen, aminek a vallásérkölesi életre való kedvezőtlen hatása esetleg később is mutatkozik. A vallásos zsidó katonák vallásgyakorlatát tehát lehetővé kellene tenni. De a zsidó katonák köteleességtudása, ügyessége, használhatósága kétséget nem szenved.

Ez a fejtegetés arra emlékeztet bennünket, hogy a régi Magyarországon is volt talpfa-panama, békeidőben, de akkoriban nem használták ki antiszemitizmussal. Mert igaz ugyan, hogy 1-2 zsidó meggazdagodott — némelyek szerint az állam is jól járt — de az üzletből juttott kitérteknek és született keresztényeknek és így tehát a régi jó időben igazságsabban látták a dolgokat.

Glosszák a hétről

Chamiso Ószor Bisvot egyik jellegzetes szokása, hogy ezen a napon — amint a „Mogén Avróhom” a 131. §-ban megemlíti — többféle gyümölcsöt fogyasztanak. Palesztinában ugyanis ilyenkor már az esős évszak után tartanak és megkezdődik a fák ujjáéledése. A nap neve után sokhelyütt 15 féle gyümölcsöt fogyasztanak, de az összes gyümölcsök fölött természetesen csak egy bróchót kell mondani. Az „Egyenlőség” mult számában azonban erre vonatkozólag azt olvassuk, hogy különféle gyümölcsöt fogyasztunk, „hogy minél több áldást mondassunk fölötté”. Aki ezek szerint 15 féle gyümölcsöt evett, 15 bróchót mondott, melyek közül 14: bróchó l'vatóló, fölösleges és ennéljogva tilos benedikció lett volna. De azt hisszük, hogy mégsem történt semmi baj. Mert aki a nevezett lapból meríti vallástörvényi tudományát, az egyáltalában nem mond gyümölcsre bróchót ...

A pazzachi hagada wolsó éneke a gödöllyéről szól, amit megvásároltak 2 fillérért. A további eseményt tudjuk: a gödöllyét megharapta a macska (ő tehát bűnös), jött a kutya, megtorolta a bünt (ő tehát nem bűnös), jött a bot, megverte az ártatlant (tehát vétkes), jött a tűz, megbüntette a bűnöst (tehát ártatlan), jött a víz (amely ezen séma szerint bűnös), jött az ökor (amely büntetlen), jött a metsző (aki vétkes), utána következett a halál angyala, aki ártatlan. A dal befejeződik azzal, hogy jött az Örökkévaló, aki levágta a halálangyalát és így tehát föl kell tenni a kérdést, hogyan büntethetett meg I'ten egy ártatlant? De az egész beállítás és sorrend felborul, az egyik tréfás hagada-magyarázat szerint azzal, hogy a macska nem bűnös, mert két fillérért csak olyan kis gödöllyét lehet venni, amelyet a macska joggal nézhetett egérnek, aminek elpusztítása, neki rendel-

tetés. Mindez eszünkbe jut, amikor azt olvassuk az újságokban, hogy a kisgazdapárt vezére egy nagy beszédben elmondta, hogy egy paraszt 18 birkát vitt a vásárra és a végén kapott 30 fillért az összes birkáért. Kiderült tehát, hogy egy birka még kevesebbet kelt el, mint a hagada kis gödije, mert ezért legalább 2 fillért adtak. Ebből tehát az következik, hogy a 2 filléres birka csak a régi időkben volt olyan kicsi, mint egy egér, a mai időkben egy nagy birkáért se kap többet a termelő.

Egyik olvasónk beküldött nekünk egy meghívót, amely arról szól, hogy a vécseisi izraelita hitközség ifjúsági csoportja „a monori főrabbi fővédnöksége alatt” táncestélyt rendez, templomfelszerelése javára.

Ezt a dolgot nem akarjuk orthodox szempontból tárgyalni, mert hiszen tudjuk, hogy az orthodoxia perhorreszkálja az ilyen rendezvényeket és nem kér az olyan jó cselekedetekből, amelyeknél valószínűleg kifogásolható eszközökkel kell dolgozni. (Miszó habóó baavéró) A cél nem szentesíti nálunk az eszközöket. Ezért hangoztatja Jeszjó próféta: „Iah uchal oven vaaczóró — nem birom a bünt és az ünneplést”. Omajsz pedig odaszól a bűnös néphez: „v'zimrasz n'volechó laj esmó — hangszered zenélését nem akarom hallgatni”. Malóchi is hirdeti: „v'zeriszi peres al p'nechem, peres chaggéchem — rátok szórom ünnepeiteknek hulladékát.

Nem ezt a magasabb szempontot akarjuk ebből az alkalomból kifejezésre juttatni, csak inkább az általános ízlés szempontjából furesdüljük, hogy egy zsidó testület azt közi, hogy táncestélyt kell rendezni, a templom felszerelése javára. Hát még ilyen célra sem tudnak pénzt gyűjteni, csak tánc árán? Hát még ilyen célra sem mozdulnak meg a kezek, ha a

lábakat nem mozgatják? Nem lett volna szebb kiírni, hogy a táncot jótékony célra csinálják? S nem maradhatna-e el mint első programpont Pfeiffer monori kerületi főrabbi úr beszéde? A katolikus papok is elmennek talán szónokolni, dekol-tált hölgyek társaságába ???

A spanyolországi Malaga mellett óriási küzdelmek folynak. A lapok megemlékeznek ebből az alkalomból, hogy ezt a várost a főníciaiak alapították, akiknek ott hal-kiszóó telepük volt. A főníciaiak — egy a talmud nyelvezetéhez hasonló — arameus dialektusban beszéltek és így tehát a név nyilvánvalóan összefügg a Milcha (=só) szóval. A főníciaiak sémi eredetű nép volt. És így tehát az a fél, amely vereséget fog szenvedni a város előtt, ajkbigyesztve mondhatja: nem érdemes egy ilyen semita fészék miatt kockáztatni árja-vitézek életét. Csakhogy az a baj, hogy a spanyol városok nagy része sémi eredetű nevet visel.

Egy budapesti törvényszéki tárgyaláson az egyik női vádlott azt mondta, hogy ő görög katolikus és egy görög katolikus ismerőse biztatta fel a tanu-vallomásra és megnyugtatta, hogy az sem baj, ha hamis esküt tesz, mert ő tud egy imát, melynek elmondásával feloldást nyer a hamis eskü büne. Ezt a kijelentést természetesen csak egy alacsonyabb erkölcsi ember fecsegésének lehet tulajdonítani és nem szabad ebből következtetést levonni az illető vallás ellen. Kérdés azonban, mi lett volna, ha az illető nőnek eszébe jut azt mondani, hogy ezt a hamis esküt feloldó varázs-imát egy zsidó ember igérte be neki. Mit nem mondtak volna ezzel kapcsolatban a zsidó vallás etikájára. Hiába hangoztatjuk volna a Tizparancsolat ama fenyegetését: „Nem hagyja büntetlenül az Örökkévaló azt, aki nevét hamissággal kapcsolatban ajkára veszi” ...

A Schiffschul felügyelete alatt egyetlen kóser vegetárius és diétás

konyha Bécsben:

**Vegetarianische Küche, Grete Stern
Wien, II., Herminengasse 10.**

Finomszesz és borpárlat között fennálló jelentékeny árkülönbözet folytán ismét fokozottan fennáll a כחש נסך.

Aki אמרו להמדרין מן המדרין kóser

RUM, LIKÓR és SZILVÓRIUMRA reflektál, szíveskedjék rendelésével felkeresni

SCHWARZ JÓZSEF
nagykereskedő, rum és likörgyáros
SÁRVÁR

PARÓKA
különlegességek
Modern és tartós kivitel
Tartós ondolálások, alakítások
Olcsó árak
ALTSCHÜLER
BUDAPEST, VII. CSANYI UTCA 12
(Király ucca sarok)
Telefon: 1-310-79

A nagy stadlon

Elbeszélés a XVI. századból, Lehmann nyomán. 9.

Miksa császár, második felesége halála után ugyanis elhatározta, hogy nem nősül meg harmadszor, hanem pápa akar lenni, aki az egyházban kitört viszálykodásokat lecsendesíti majd.

— Te rabbi vagy — kérdezte Joselint a császár.

— Nem, Felség, én kereskedő vagyok, szabad időmben foglalkozom csak a szent könyvekkel.

— Na, akkor felelj nekünk a következőkre: Hogyan van az, hogy a bűvészeknek és a boszorkányoknak hatalmuk van a szellemek felett, de a becsületes emberek semmiféle angyaltól nem kapnak semmit?

— Én azt halottam, hogy Felséged Tirolban egy me-redek hegycsucsig eljutott és onnan nem tudott lejönni, de egy angyal megmentette az éhhaláltól.

— Na, ezt jól tudod, ez az angyal egy derék zergevadász volt, aki utánam kutatott és állandó halló kiáltásaival végre rámtalált, ezért nemesi rangra is emeltem.

— Felség! Héberül az angyal és a követ ugyanaz a szó, Felséged részére ez a zergevadász, I'ten követje, azaz angyal (maloch) volt, tehát a jó embereknek is juttatnak az angyalok valamit ...

— Kancellár, ugyebár okos zsidó ez. Állítsd ki az iratot, hogy adják vissza nekik a könyveiket! Te pedig, Joselin, jelenj meg nálam holnap reggel 9 órakor.

A nap eseményeitől egészen elkébulva érkezett R. Joselmann szállására, ahol ott találta R. Avróhomot, Tehillimet mondva.

— Látom sugárzó arcáról, R. Joselmann, hogy minden sikerült, szóval rendben van minden. ...

— Eltalálta, R. Avróhom, a szent könyveink nem lesznek elégetve.

— És mi van velünk, colmáriakkal?

— Rólatok még nem beszélhettem, csak holnap kerülhet rá a sor.

— Jó! Holnap fog értünk könyörögni.

— Biztosan holnapra sem tudom megígérni, a császár annyifélet kérdez, amire válaszolni kell és így elmegy az idő, én csak akkor beszélhetek, ha ő akar és csak arról amiről ő akar.

— Az I'ten irgalmért gondoljon a 200 zsidó család sorsára, ártatlan gyermekek szenvedésére!

— Hát nekem kell azt mondani? Én azt ugysis tudom! Inkább foglalkozunk a szent Tórával.

— Jaj, az én büneim miatt — sajnos — amhoórecez maradtam.

— Hát akkor foglalkozunk a Tehillim magyarázatával. Így töltötték el az egész napot és az éj egy részét. Másnap reggel 9 órakor ott volt R. Joselmann a kihallgatáson. A császár sajátkezűleg átadta neki a rendeletet a széferek ügyében. R. Joselmann meghatottan mondta:

— Imádkozni fogunk Felséged üdvéért örök időkre.

— Mondd meg nekem őszintén, Joselin, mit kapsz a te fáradozásaidért?

— Kétszáz arany forintot állapítottak meg az utiköltésre, de mert nem költöttem annyit, a maradékot visszafogom küldeni.

— Na hát kérj magad részére valamit!

— Felséged kegyelme mérhetetlen. Kegyeskedjék tehát a colmári zsidókat kiutasító rendeletét visszavonni.

— Hát azt, nem lehet.

— Appellálok Felséged nemes szívére: ártatlan emberekről van szó, nincs nekünk a földön senki, aki megölt-

mazzon, Felséged a jónak az öre, könyörüljön ...

A császár tanácstalanul és kérdőleg nézett kancellárjára, mit lehet tenni.

— Hát meglehet írni — mondta a kancellár — hogy addig el kell halasztani a kiutasítást, amíg a zsidók nem tudják elintézni folyó ügyeiket, ez ugyanis évekig eltart.

— Meg vagy elégedve?

— Felséged valóban I'ten küldöttje.

— Nos, még téged is megakarlak jutalmazni. Kinevezlek az összes zsidók parancsnokává és vezetőjévé, minden ügyben hozzád fordulhatnak. A kancellár ki fogja állítani az erre vonatkozó iratot és majd utánad küldöm szál-lásodra.

Amint a császár észrvette, hogy meg akarja köszönni, tréfás szigorral odaszólt:

— Egy szót se többet, mehetsz.

Amikor kiment, utána nézett és azt mondta kancellárjának:

— Ez egy igazi ember, ha nem volna zsidó, akkor megtenném országos kancellárnak.

Mialatt R. Joselmann intervenciója folyamatban volt, a frankfurtiak ismét gyülekeztek, hogy tanácskozzanak az elkobzott könyvek ügyében. Az eddigi 3 előljáráshoz behivatott még kettőt: R. Léb Emerichet és R. Wolf Spirát. Az utóbbi még nem jött el, de nem vártak, mert szerették volna hallani, mit fog nekik a vezető előljáró mondani. Ez pedig a következőket mondotta:

— A helyzet nagyon szomorú. A könyvek ügyében beérkezett összes szakvélemények arról szólnak, hogy a könyveket el kell égetni, kivételt képez Reuchlin szakvéleménye; de mert ez csak egy véleményt jelent a többséggel szemben, valószínű, hogy a széferek elégetése megtörténik, annál is inkább, mert azt kezdik híresztelni, hogy a zsidók megvesztegették ezt a tudóst. Sajnálatos az is, hogy R. Joselmann nem ad életjelt magáról. Ezért azt ajánlom, hogy egyezünk ki Pfefferkornnal 50.000 arany forintban.

De erre fölkiáltott R. Léb:

— Honnan vegyük azt a rettenetes nagy összeget?

— Beszéltem az én gazdag fivérémmel, mondta az elnök, ő egymaga hajlandó 10.000 forintot áldozni.

— De hát honnan vegyük a többit? kérdezték.

— Ha úgy vesszük, a dolog nemcsak Frankfurtot érinti ...

— Ugyan, ugyan, szólt R. Léb. Frankfurton kívül hol van még jelentékeny kile? Nürnbergből kiűzték már a zsidókat, Bécsből is, Mainzban sem laknak, Berlinből is kiűzték őket, hát kolduljunk talán a kis falusi községekben? Mit eredményezhet majd a mi közbenjárásunk?

— Tehát mit csináljunk? Szent könyveinket nem hagyhatjuk elégettetni, mondta az elnök.

Nyílt az ajtó és belépett R. Wolf.

— Bocsássatok meg, hogy oly későn jövök, de a polgármester zsidájától érdekes híreket kaptam. Azt mondta a polgármester, hogy hivatalos átíratot kapott, amelyben a császár kinevezi az összes zsidók parancsnokát és ez fog majd intézkedni a könyvek ügyében is.

— I'tenem, hát megint egy új gezéró! A nyakunkra küldenek valakit, bizonyára azért, hogy a mi bőrünkön meggazdagodjék, szólt Reb Léb.

Ekkor belépett a samesz és jelentette, hogy Pfefferkorn beakar jönni.

— Jó jel — mondta Reb Wolf —, hogy közénk jön, úgy látszik rosszul áll a szénája, de nem kötünk le vele semmit, amíg nem ismerjük a császári leirat tartalmát.

Bejött a renegát, az előljárók felemelkedtek helyeikről és meghajoltak. (Folytatása következik.)

HIREK

NAPTÁR

Sabosz Jiszraj, Svat 18
Gyertyagyújtás (Bpest): 4.25
חשׁ kimenetele „ 5.25

— **Lemondott a nagyváradi orth. hitközség elnöksége.** Nagyváradról jelenti tudósítónk: Vasárnap tárgyalta a hitközség képviselőtestülete az elnökség által előterjesztett 1937. évi költségvetést. Ebben egy 160.000 leies új tétel szerepelt a tisztviselők segélyezésére. Az előterjesztés értelmében az elnökség a saját hatáskörében intézte volna a kiutalást, amit egyes képviselőtestületi tagok kifogásoltak és kérték, hogy a kiutaláshoz vonassék be egy a képviselőtestületből kiküldendő bizottság is. Ullmann István elnök ragaszkodott az eredeti indítványhoz és szavazásra tette fel a kérdést azzal, hogy a szavazás eldöntése egyben bizalmi kérdést is jelent. Az eredmény 42 szavazatból egyenlő arányban 21—21 szavazat volt. Ullmann elnök erre kijelenti: habár ebben az esetben módjában volna elnöki jogánál fogva dönteni, mégsem teszi ezt, hanem levonja a konzekvenciát és bejelenti az elnökség lemondását és a választásig a folyó ügyek vitelével Silbermann József alelnököt bizza meg. R. L.

— **A Kereskedők és Iparosok Takarékos és Önszegélyező Egyesülete** szombat este tartotta meg folytatólagosan rendezendő melave malkóinak első estélyét, Akácfa-utca 51. sz. alatti új helyiségében. Sputz Sándor elnök üdvözölte az egybegyűlteket és örömmel jelentette, hogy az egyesület — kamatmentes kölcsönakciójának szép eredményein felbuzdulva — immár második programját a „Hachnoszász Kalót” is megvalósítani óhajta, mely célból külön alapot létesített, ezenkívül tárgyalások folynak a tagok életbiztosítására vonatkozólag is. Dr. Deutsch Adolf az elnök szavaiba belekapcsolódva magasröptű beszédben fejezte ki elismerését az egyesület eddigi működése felett és ígéretet tett annak intenzív propagálására. Lebovits Lipót kiemelte Weisz Mórnak az egyesület kezdeményezőjének és fáradhatatlan alelnökének érdemeit, majd névszerint felsorolta azokat, kik időt és fáradságot nem kímélve szolgálják a szent

ügyet, többek között: Bohrer Jakabot, Schächter Ármint, Weinstock Józsefet és Gelb Hermann. Weisz Mór, Singer József, Korein Dezső és dr. Stern Simon névű beszédeit követték még: Gewürz Lázár, Pollák Farkas, Klein Ignác és Klein Tivadar felszólalásai. A kitünően sikerült est fényét nagyban emelte Preisz fő-kántor művészies éneke, továbbá Gelb és Löffler iparosok szórakoztató előadása.

— **Zsidó orvos meggyógyít egy holland főhercegnőt.** Neusandezből jelentik: „A szomszédos Krynica fürdőhelyen télisportját üző Julianna holland főhercegnő náthalázban megbetegedett. A főherceggasszony férje felkérte az ugyancsak télisportra ott tartózkodó sosnovici zsidó orvost dr. Melodistát, hogy kezelje a főhercegnőt, aki azután egy hétre rá annyira felépült, hogy sportját folytathatta. A hercegpár és az orvos családja között igen szívélyes barátság fejlődött ki”.

— **Sátoraljaúj helyen vasárnap** temették Grünberger József nyugalmazott met-szót 86 éves korában. Klein Bernát fő-rabbi és Dick Herman rabbi bucsúztatták az erényekben kiváló nagy talmid-chochomt. ז"ל.

— **Zavargások Vilnában.** Vilnából táviratozzák: Egy zsidó droguista és egy zsidó gyarmatárkereskedő üzlete ellen bombamerényletet követtek el, mely az üzletet nagy részben elpusztította. Embereket nem esett kár.

— **Csendélet Szász-Medgyesen.** Az erdélyi központi iroda rabbitanácsa tüzetes kivizsgálás után elrendelte, hogy a medgyesi hitközség és főrabbi között évek óta dúló harc elintézése és likvidálása végett *bész din* üljön össze, amely itélkezni fog az ügyben. A bíróság tagjai a dési, brassói és erdői főrabbi lesznek.

— **A szovjet alatt szinylődő zsidó testvéreink peszachi segélyezése.** Bécsben nagy összejövetel volt abból a célból, hogy megszervezzék a közelgő Peszach alkalmából Oroszországba küldendő szertetadományokat. Az értekezleten megjelent a Bécsben tartózkodó szadagórai Rebbe és R. Jesájó Fürst orthodox fő-rabbi is. Az értekezlet elhatározta, hogy már most megkezdji a munkát, mivelhogy a március 27-én kezdődő ünnepre máris meg kell tenni az előkészületeket. (Esetleges érdeklődők forduljanak a következő címre: Büro für Russlandhilfe, Wien II. Leopoldgasse 26.)

— **Az új szentföldi hivatalos főrabbi** bevonulásával ügylátszik kezdetét venni a vallási surlódás is. Az orthodox „Kajl Jiszroél” című jeruzsálemi Aguda-lap élén a következő erélyes felhívást olvassuk: **ZSIDÓ! Ha rá akarnak beszélni vétkecsk, a Vaad Haleumi propagálól, és azt mondják neked: „nálunk is van vallási tanács, törekvésünk a tóratanulás támogatása, célunk a vallás megerősítése”, ne hallgass rájuk, mert a juk csalárdtság, gondolatuk turpisság, ne haladj egy úton velük, tartsd vissza lábaidat ösvényeiktől, a vallásos hitközség a mi hitközségünk és I'ten gyülekezete a mi dicsőségünk...**

— **Edward exkirály könyvet ír a zsidókérdésről(?)** Bécsből jelentik: Kiszivárgott hírek szerint Windsor hercege elhatározta, hogy könyvet ír, melyben védelmébe veszi a zsidóságot az antiszemita régalmakkal szemben. A könyv megírására vendéglátó gazdájának, Rotschild kastélyának hatalmas és értékes könyvtára adta neki az impulzust. A hatalmas könyvtárból választja ki a forrásműveket is.

— **Haláleset.** Tapolcsányban elhunyt Gellej Salamon, a hitközség egyik oszlopos tagja. A megdicsőült nagy talmudtudós, a néhai tapolesányi ros bész din, R. Avrohom Práger méltó veje volt.

— **„Tél Talpijajs” halachikus havi folyóiratot** 1892. év óta szerkeszti Katzburg Dávid váci talmudtudós, a szerkesztőt gyengélkedése folytán Welcz Izráel rabbi helyettesíti. (Ára évi 4 P.) Megrendelhető a kiadónál: Katzburg S. nyomda, Bp. Dob-utca 25.)

— **„A hosszú és boldog élet titka.”** Goldstein M. rabbi, Nyíregyháza, Bocskay-utca 38, *Lekach Tujv* címen kiadott egy magyarnyelvű művet, mely a talmudirodalomból tanításokat közöl a hosszú és boldog életéről, a családról és a gondtalan életéről. Minden egyes tétel forrását közli. *Egyik helyen felhívja az orth. családtagjaiknak oly könyvek és lapok olvasását, amelyekben vallási felfogásunkkal ellenkező dolgok is közöltek.* Ez nagyon megszivlelendő tanítás, amelyre orth. körökben nem ügyelnek. A könyvecske (melynek ára füzve 2 P., kötve 2.50, finom papíron 3 P) megérdemli, hogy minden vallásos zsidó házban legyen. Beszerezhető a szerzőnél.

— **Pogromvezetők bűnhődése.** Varsóból táviratozzák: Skladkowski miniszterelnök bejelentésével kapcsolatosan, miszerint a zsidóellenes excesszusok kezdeményezőit a legélesebb felelősségre vonják, a politikai rendőrség letartóztatásokat eszközölt a nemzeti szociáldemokrata párt tagjai közül, Wysokie Mazowieckie kerületben, mely nemrégiben véres antiszemita kilengések színhelye volt. A párt tiz ismert vezetőjét a bereza-kartuskai koncentrációs táborba, ötven tagját pedig vizsgálati fogságba Lomzába szállították.

— **Árja „snorner”, zsidónak adja ki magát: egy évi fogház.** Berlinből jelentik: Egész különös trükkel tartotta fenn magát évtizedek óta a most 53 éves Herrmann Richárd, Grünbergből. Nevezett, árja származása dacára, 30 év óta mint „zsidó snorner” utazgat Délnémetországban és sikerült neki zsidó jözdintézményeknél, valamint egyes gazdag zsidóknál jelentékeny támogatásokat elérni. A karlsruhei törvényszék egyévi fogházbüntetést mért ki a csalóra.

— **Szombattartók állásközvetítése.** A Tiferesz Bachurim „Smirasz Sabbosz” bizottsága a következő betölthető állásokat közli. **Budapest:** 1 cipőgyári segéd, 1 cipész segéd, 1 felügyelő borpincébe, 1 szabó tanuló, 1 gép és gyorsíró, 1 mindenes, 1 háztartásbeli, 1 kézilány. **Vidéken:** 1 fűszernagykereskedő segéd, 1 bőr- és fűszeres segéd, 1 rőfös- és cipőkereskedő segéd, 1 könyvkötő segéd, 1 kőfaragó segéd, 2 fűszer és gyarmatárú segéd, 1 fakereskedősegéd, 1 fűszer-, bőr-, vegyeskereskedő segéd, 1 nyomdász segéd, 1 utazó, 2 fűszer- és vaske- reskedő segéd, 1 könnyelő, 2 rőfös tanuló, 1 vaskereskedő segéd, 1 sütő-főző lány, 1 háztartásbeli és üzletbe, 1 mindenes, 1 nevelőnő, 1 kisasszony gyermek mellé. Jelentkezni lehet a Tiferesz Bachurim helyiségében (Kazinczy u. 27.) este 7—8 között és az orth. hitk. irodájában (Dob u. 35.) egész nap.

— **A győri orth. hitközség** új választásai: Wachslér Dávid elnök, Rosenfeld József és Grosz Dávid alelnökök, dr. Lemberger Albert iskolaszéki elnök, Frankl Ferenc és Schwarcz Ernő gabek. Választmány: Fränkl Sándor, Braunstein Zsigmond, Gestettner Mór, Gross Izsák, Löwinger Gyula, Mandl Albert, Grünwald Jenő, Fischer Hugó, Neubrunn Mór.

Parókat

legszebb kivitelben készít hullámostott hajból; javítást, ondolást olcsón vállal

HEISZ JENŐNÉ
parókakészítő és női fodrász,
Budapest, Király-u. 53.

Legolcsóbb,
legizletesebb

orth. כשר
házikoszt

Wesselényi utca 18.
(Kazinczy-utca sarok)

Weisz
Mendel
éttermében.

Telefon: 1-442-75

Négyfogásos menü:

leves, hus, főze-
lék, tészta P1.40

◆
Halfélék

minden időben

◆
VII. Wesselényi-u. 18
(Kazinczy-u. sarok)

Cimre ügyelni!

— **Péntekesti előadás.** A VII. ker. T. B.-ben (Garay-u. 48. sz. templom) ma este fél nyolckor Weinberger Dezső tart előadást.

— **A pozsonyi orthodoxiából.** A hitközségnek, mely utóbbi időben erős fejlődésnek indult, jelenleg mintegy 1800 adófizető tagja van és 9000 lelket számlál.

— **Halálozás.** Nyírmadán elhunyt 80 éves korában Weinstock Farkas. Előkelő kiterjedt család gyászolja. Mély részvételt temették. *Aldás emlékére.*

— **Az iraki kormány** száműzte Fauzi Bey Kaukadjít, a szentföldi terroristák Bagdadba menekült vezérét.

— **A bpesti orth. leányegyletben** (Dob-u. 35.) jan. 30-án szombaton d. u. 3 órákor Ausch Hilda és Oppmann Irén tartanak előadást.

— **Madagaszkár nem alkalmas zsidó telepítésre.** Moutet francia gyarmatügyi miniszter, zsidó bevándorlás és telepítés céljaira ajánlotta fel legutóbbi beszédében Madagaszkár szigetét, az Uj-Hebridák, Uj-Kaladónia nevű szigetcsoporthoz és a francia Guazana területét. A francia gyarmatügyi miniszter ajánlatát zsidó körökben élénken kommentálják. Általában szkeptikusan itélik meg a zsidó telepítés lehetőségeit ezeken a szigeteken. A „Tog” című newyorki napilap véleménye szerint nem lehet gyakorlati jelentőséget tulajdonítani a francia gyarmatügyi miniszter ajánlatának. A lap szerint Madagaszkár, éghajlata miatt is alkalmatlan európai telepítésre. De a többi francia gyarmatok, melyekről a miniszter említést tett, sem jöhetnek számításba zsidó telepítés szempontjából. Úgy, hogy teljesen oktalannak volna zsidó tömegbevándorlás lehetőségéről beszélni.

BEKÜLDÖTT HIREK. A dunaföldvári hitközség tisztújítása: Wilhelm Lajos elnök, Adler Arnold alelnök, Groszmann Izidor pénztáros. Választmány: Adler Nándor, Binéth Gyula, pótag Wilhelm Sándor, Binéth Jenő. — **A sátoraljaúj helyi szefard hitközségi választást** megpeticionálták a Központi Irodánál. Az újhelyi szefard Chevro Bachurim a köv. tisztikart választotta: Schwimmer Elemér elnök, Bárány Lipót ügy. elnök, Löbl Áron, Lerner Sámuel gond. okok, Sauber M. pénztárnok, Szamet S. ellenőr, Löbl Dávid jegyző. Választmány: Rosenberg Mór, Mandel M., Hartman I., Schwarcz D., Groszmann I. és M., Klein J. — **Nyíregyházáról** jelentik: Goldberger Mihály tekintélyes helybeli nagykereskedő szombaton ünnepelte Jiczchok fia barmiezvóját Tiszabercelen, az ifjú nagyanyjánál, az öv. főrabbinénál. Kidús után a barmiezvó pompás charifusz- és magidusz drósót tartott, majd Fried Ede főrabbi szórakoztatta szellemes divré tajróval a közönséget. — **A békéscsabai T. B. közgyűlése** az egyesület eddigi elnökét Iczkovits Alfrédet a T. B. érdekében és az új székház felépítésének előkészítése körül kifejtett érdemei elismeréséül örökös díszelnökévé választotta és a székházépítés vezetésével megbízta.

Divatos, izléses parókaták hullámos hajból
PIECHNIK és MECHTL-nél
Hajműterem, IV., Váci-utca 18. Mérsékelt árak!

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig P 4.azonfelül soronként P 1)

Markovits Elluskát Makón eljegyezte Berger József Makó. (M. k. é. h.)

Jakab Málka Ö. Noé Ignác Nagycesed jegyesek. (A T. B. gratulál.)

Karfunkel Arankát Levelekről eljegyezte Stein Zoltán Szerencs.

Singer Margitkát Bonyhádról eljegyezte Keszenbaum Andor Ujpest.

Friedmann Etuska Fehérgyarmat, Berger Ede Nagycesed jegyesek. (A nagyecsed T. B. gratulálja tb. elnökét.)

Sternberg Ferenc, a Sternberg hangszergyár igazgatója, néhai Sternberg Ármán kir. udv. hangszergyáros fia és Alice Fischer (Wien) n. Friedrich Fischer keresk. tanácsos, törvényszéki hitesszakértő leánya, f. hó 17-én tartották esküvőjüket a Dohány uccai templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

Legfinomabb kivitelű, divatos parókák: Altschülernél, Budapest, VII. ker. Csányi-utca 12. (Telefon: 1-310-79.)

x Jubadont orth. kóser fogkrém, amely a bpesti orth. rabbiság felügyelete alatt készül, az összes orth. fűszerüzletekben kapható. Ezt a prima fogkrémet, mely tubusokban kerül forgalomba, összes vallásos hittestvéreinknek melegen ajánljuk. (Lásd hirdetés.)

Menyasszonyi ajándékok, óra és ékszerárak legmegbízhatóbb vétel és eladási forrása GESTAMPER IMRE, Ujpest, Király-u. 47. Budapesti telefon 2-945-60. Ékszertősdetág.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

„Bánság”. A kultuszadó kivetése a hitközség autonóm joga és az adó mérve teljesen független az állami adó nagyságától. Sérelmes esetben a Központi Irodához tessék fordulni. — Jerusalmi: Nem zárkozunk el, de nincs praktikus értéke. — Salgótarján: Ilyen rendelet nincs, de illetékes orth. körök intervenciója esetleg eredménnyel járhat. — Rabbikérdés: Ön félre értette cikkünket.

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjazása: Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas- tagon szedett betűkből 32 fillér. Állás- keresőkénél 10, ill. 20 fillér. Legkisebb hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbél- lyekben is. Jeligés levelekhez 20 fillér bélyeg mellékelendő.

FALUSI magányos nő felvenne háztar- tásába munkakedvelő vallásos leányt. „Üzlethez értő” jelige. (20 fill. b.)

SADCHEN diszkrécióval csakis jobb há- zakban, a régi makói főrabbi fia: Kornfeld Dávid, Bpest, Rombach-u. 14. (Válaszbélyeg.)

KERESÜNK 2 gyermekünk mellé, jó házból való, vallásos, gyermekszerető, jó németiséget beszélő, csecsemőgondo- zásban jártas kisasszonyt, kit család- tagnak tekinthetünk, kinek megfelelő gyakorlata van és a háztartásban is segítkezik. Ajánlatok e lap kiadójába „Familienanschluss” jeligére külden- dők.

VALLÁSOS 48 éves fiatalos külsejű há- zias özvegyasszony némi hozománnyal hozzáillő férjet keres. „Kitünő üzleti erő” jelige.

MINDENNEMÜ házimunkát kedvelő, perfektül főző orth. leány, ki férje- neműjavításához is ért. felvétetik. Cseléd van. Cím: Hirschfeld Mátyás fakeres- kedő. Vác.

MAGÁNHIRDETÉS. Vidéki városban, ahol illatszertárnak és kozmetikának tere van, keresek csinos megjelenésű, 30 körüli, szombattartó, egyébként mo- dern magántisztviselő férjet 24 éves szép hugomnak, kinek berendezett üz- lete és kozmetikája van. „Dolgozó fele- ség” jelige.

FIATAL nyomdászsegédet azonnalra fel- veszek. Ajánlatok fizetési igény feltün- tetésével „Fővárosban” jeligére.

BORKEZELÉSHEZ értő vallásos fiatal- embert keresek borpincészeti munkára. „Megbízható” jelige. (20 fill. bély.)

JOBb orth. leány gyermekek mellé és háztartásban való kisegítésre azonnal felvétetik. Karmel-penzió, Bpest, VI., Andrásy-út 43.

BÁRMILYEN állásba ajánlkozom. „Ár- valeány” jelige.

FÉRJHEZADNÁM gyermektelen, önhí- báján kívül elvált, szép, intelligens lá- nyomat, nyolcezer pengő kp. hozománnyal, biztos existenciájú tisztessé- ges 40 év körüli úrhoz. Szíves érdeklő- dések „Orthodox család” jeligére: Blocknerhez, Vilmos császár út 33.

HÁZITANITÁS. Állástalan okleveles ta- nitók, tanítónők és tanárok szerény dí- jazásért, esetleg természetbeni ellátás- ért vállalják elemi és középiskolások korrepetálását, valamint egyes tár- gyak (barmicva, hittan, német, fran- cia, latin, zene, rajz stb.) tanítását. Felvilágosítással szolgál: Orsz. Izr. Tanítóegyesület titkársága, VII., Wes- selényi-utca 44. Telefon: 1-440-85.

MELAMED-állásomat, mely havi 130 P kp. jövedelmez, 800 P lelépésért át- adom. Csakis talmidchóchom jórészmá- jim, aki chüimis-rasi és gemöre-tajszes- feszt tanításra képes, küldje ajánlatát „Biztos parnósze” jeligére a kiadóba. (20 fill. b.)

BALATONFÜREDI ORTH. IZR. HITKÖZSÉG

saját termésű, kitünő zamatu, édesítés saját termésű, kitünő zamatu, édesítés 1936. évi כר בora Goldstein Ezra főrabbi úr kezelésében van és a vevő edényében már 25 lite- res tételekben is kapható. Érdeklődni lehet a hitközség előljá- róságánál, vagy a főrabbi úrnál.

BECKERT HUGÓ parókakészítő speciálista

A legújabb modellek állandóan raktáron. Budapest, Dob ucca 27 (Skrek-ház) Mersékelt árak!

Ihr Besuch in Wien hat sich gelohnt! wenn Sie die

Einziges Verkaufsstelle der Original Oscar Pischinger Feinste Spezialitäten aufsuchen.

Neu! מילך Milchchokolade aus fri- scher Milch erzeugt.

LEOPOLD LEDERER Wien, II., Gr. Schiffgasse 16. Nr. Telefon: A 40312.

(Unter Aufsicht des Ehrw. Rabbina- tes der Adas Jisroel. Schiffschul.)

Felelős szerkesztő és kiadó: GROSZBERG JENŐ

Klein S. nyomda, Bpest, VI. Lovag-u. 14. Telefon: 1-111-95.

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította: Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 26/C. Telefon: 1-238-08. Csekkzámla: 50.791. Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti: Groszberg Jenő

Orthodox alkotmányos életünkből

Ha körülnézünk a külföldi ortho- doxia közösségi életében és látjuk, mily nehezségekkel, bajokkal és küz- deimekkel pepek megalkotni azt a keretet, amely vallási zavartalan- ságát biztosítja, akkor érezzük csak igazán, hogy a magyar ortho- doxia milyen nagy értéket bír az ő államilag elismert független szerve- zetében. Most nem gondolunk az utód- államok egyikére vagy másikára, ha- nem arra a küzdelemre emlékezünk, amelyet a Szentföld ortodoxiája fol- yat azért, hogy kiépítse azt a lehető- séget, amelyen belül kiélheti vallási életét a hagyomány és a kinyilatkoz- tatott vallási törvény alapján, meg nem akadályoztatva ebben a többség által, amelynek ilyen szempontjai nin- csenek és amely nem törődik ilyen el- gondolásokkal.

Az orthodoxia küzdelmeiről szóló fejtegetésekben úgy áll a magyar ortho- doxia szervezete, mint egy elérendő ideál.

Eppen ezért nagyon fontos, hogy időről-időre itthon is tudatába vessük az orthodoxia nyilvánosságának, hogy foglalkozzék az ő szervezete ügyével, hogy ne tartsa az iránta való érdeklő- dést holmi politikai tereferének, ér- téktelen kölcolásnak.

A Zsidó Ujság a multkor közölte a hunfalvi gaon szellemes magyaráza- tát arról a különös midrásról, amely szerint: a tengeren azért mehettek át száraz lábbal Izrael fiai, mert „a ten- ger látta Rabbi Jismoél szentírás- magyarázati törvényeit magában fog- laló borajszó-ját.” A megdicsőült gaon azt a gondolatot látja ebben a talá- nyos midrásban, hogy bölcsseink taní- tásait oly odaadó hittel kell követni, mint a Tórárt, mert ez a hit képes csodákra, képes a tengert más irányba is terelni. — Ha gondolkodunk a mid- rason, akkor úgy fogjuk érezni, hogy

más tanítást is foglal magában. Az idézett borajszó egyik legfontosabb tantétele, hogy az egyetemes és az egyén szoros összefüggésben van egy- mással, (mikál sehü ezórich lifrot) mert a közösségben csak az van, amit az egyének adnak bele. Ez a mi vi- szonyainkra alkalmazva azt jelenti: egészséges közösségi (khal) életet nem tudunk elképzelni csak ott, ahol az egyén (prat) kellőleg van beállítva a közösséggel kapcsolatban. Csak ha ez a harmónikus és szerves összefüggés megvan, leszünk képesek a felénk hul- lámzó baj-tengeren átjutni sértetlenül.

Mindez nemcsak elméleti fejtegetés, vagy akadémikus elmélkedés. A hazai orthodoxia alkotmánya értelmében minden 6 évben újra kell választani a 100 tagból álló Országos Képviseletet. A 6 évet már eggyel túlhaladtuk és mint jelen számunk hírovtában olvasható, a választást Peszach előtt megtartják. Hitközségeink nemsokára megkapják az erre vonatkozó felhi- vást, amelynek értelmében szemeljük ki kiküldöttjeiket, akik majd Buda- pesten résztvesznek az orthodoxia par- lamentjének, az Országos Képviselet- ség tagjainak megválasztásában.

A szent ügy érdekében óhajtanó volna, hogy oly férfiakra essen a vá- lasztás, akik az egész dolgot nemcsak formalitásnak nézik, hanem akikben meg van a közösség, a khal iránti fe- lelősségérzet. Szóval olyan delegátu- sokra van szükség, akikben meg van mindazok a kellékek, amelyeket oly klasszikus tömörséggel juttat ki- fejezésre a multheti szidra: „Vattó szechze mikol hoom ansé chajil, ansé emesz szajné voczá — te válaszd ki az egész népből az erő embereit, az i'ten- félőket, az igazság embereit, akik megvetik a nyereszkedést.” Ebben az összefüggésben az „ansé chajil” (az „erő embereit”) kifejezés a maga egy- szerű értelmében azokat az embereket

jelenti, akik akarnak és mernek har- colni az igazságért, akik nem akarnak mindjárt vezérek lenni, akik mint köz- katonák megteszik kötelességüket az igazságért, amelynek érdekében nem ismernek anyagi előnyöket, de poli- tikai elkenéseket sem, hiszen a „szajné voczá” kifejezés R. Jozsef Saul Nathansohn hírneves lebergi rabbi ma- gyarázata szerint jelenti azokat az embereket, akik nem szeretik a lagy- matag kompromisszumokat, az ötven százalékos kiegyezéseket akkor, ami- kor az igazságról van szó.

A mi időnkben mindenki el van fog- lalva saját bajaival, mindennapi küz- delmeivel, éppen ezért nagyon fontos, hogy akadjanak olyanok is, akik a kö- zösség szolgálatának is szentelni akar- nak és tudnak erőt, időt, pénzt, lelke- sedést. Hiszen most szombaton halla- ni fogjuk az intést: „Ki szisszó esz rajs... — ha felemed Izrael fia- nak fejét, mindenki adjon egy fél se- kelt.” Ez a mostani viszonyainkra vo- natkozólag arra az esetre értődik: amikor meg akarjuk választani Izrael vezetőit, amidőn fölénk akarjuk emel- ni őket, akkor legyen a fél-sekel a jelkép, az összes fél-sekel együttesen jelenti azt az alapot, amelyen a szen- tély fönnáll. A mi orthodox szerveze- tünket is ilyen szent intézménynek kell tekinteni. A közösségi érzés nem je- lent viszálykodást és bizalmatlanságot, hanem érdeklődést. A mi orthodox szervezetünket olyan férfiak vezetik, rabbikarunk szelleme oly elsőrangú, hogy szóról-szóra alkalmazható reájuk a Sabosz Skólim haftajrójának szava: „v'la'j j'chesvü esz hoanósim, ki ve- minno hém ajszim — nem kellett szí- gorú számadásra vonni a férfiakat, mert hűséggel végzik teendőiket”.

Ilyen auspiciumok mellett indulja- nak meg a hazai orthodox szervezet vezető testületének megválasztásához való elbőkészületek!

Eredeti angol szövet- különlegességek Kazár Nándor posztókereskedőnél V., Deák Ferenc-u 14. — Szombaton zárva

Első forrásból vásároljon ezüst tórafelszerelést, gyertyatartót, arany, ezüst és brilliáns ékszereket, órákat

Heiden Leó

ékszerésznél

Saját üzem. Szombaton zárva. Gyári árak.

Budapest, Király-u. 21. Telefon: 1-381-10

